

Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda

PILISSZENTLÁSZÓ

Béke út 2
2009.

Tel: 06 (26) 538-018

A Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda

pedagógiai programja
2017

Készítette:

Ferencsák Annamária

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

HOP

Az intézmény neve, székhelye:

Vadvirág Napköziotthonos Óvoda
2009. Pilisszentlászló, Béke út 2.

Az intézmény alapítója és fenntartója:

Pilisszentlászló Község Önkormányzata
2009. Pilisszentlászló, Szabadság tér 1.

Az intézmény felügyeleti szerve:

Pilisszentlászló Község Önkormányzata
2009. Pilisszentlászló, Szabadság tér 1.

Az intézmény OM azonosítója:

032401

I. BEVEZETŐ

Nevelőtestület: 4 fő óvodapedagógus,
Technikai dolgozók: 2 fő dajka

Óvodavezetőség: Óvodavezető

A program készítői: Nevelőtestületünk valamennyi tagja

Szerkesztette: Ferencsák Annamária

Kiegészítette, módosította, véleményezte és elfogadta a nevelőtestület, a technikai dolgozók, valamint a Szülői Munkaközösség tagjai :

Szücs Lajosné, Nagy Aranka

Mikula Gáborné, Téglásné Varjas Ilona

Óvodánk Fábíán Éva által írt Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot adaptálta, a helyi programot ennek alapján állította össze.

1. Az óvodánk története:

Óvodánk a Duna-Ipoly Nemzeti Park legszebb részén, Pilisszentlászlón található. A község a Pilisi hegyek által határolt területen fekszik. A Pilisi Parkerdő Gazdaság által gondozott erdő, híres kirándulólhelyek, mint pl. a közelben lévő Sámán szikla a szabad tűzű lehetőséget nyújtó erdei parkok szépsége és közelsége teszi festőivé a tájat. Óvodánk 1946-ban épül, majd az 1975-ös hozzáépítés megváltoztatta az udvar belső arcát. Az intézmény életében nagy változást az 1996-os év jelentette. Az eddig külön intézményként tevékenykedő óvodát és iskolát Közös Igazgatású Közoktatási Intézménnyé alakították át.

2000-ig két óvodai csoport működött, de a szűkös anyagi helyzet és a gyermeklétszám változása szükségessé tette, hogy egy vegyes csoportban történjen az óvodai nevelés.

2006-ban megszűnt az iskola, ezért a Közös Igazgatású Közoktatási Intézmény jogutódja lett az óvoda.

Jelenleg 2 csoporttal kezdte meg a nevelési évet az intézmény, ebből 1 csoport nemzetiségi szlovák nevelést biztosít.

Óvodai csoportjaink vegyes életkorúak, így családi mintára együttnevelődhetnek különböző életkorú, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek és a testvérek is. Ebben a szervezési formában biztosított a modellkövetés, az utánpótlás feltétele, eredményesebb a szocializálódás, az önállóság tanulása.

Óvodánk középpontba állította a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli.

Rugalmas napirendünkben megnövelt idő áll rendelkezésre a szabad mozgásra, játékra és a játékban szervezett tanulásra.

A képességfejlesztést tevékenységeken keresztül, nevelési tartalmak közvetítésével – tudatos, pedagógiai irányítással végezzük.

Célunk a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével a gyermek egyéni adottságainak fejlesztése.

A helyi adottságaink lehetővé teszik a természetszeretetre nevelés optimális „kihasználását”, és a kirándulások szervezésével a természetszerető személyiség kialakítását.

A kiemelt feladatok feldolgozásakor kitérünk azok tartalmi, módszertani, szervezési kérdéseire. Igyekszünk elméleti felkészültségünket növelni, a témával kapcsolatos ismereteinket korszerűsíteni, és a napi óvodapedagógiai gyakorlatban beépíteni.

Pedagógiai alapelveink:

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése.
- A gyermek gondoskodása és védelme
- Az innovatív törekvések biztosítása.
- A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek szervezése
- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A 2011. évi CXC tv. 2011. 09.01-én hatályba lépése maga után vonta, hogy az óvoda valamennyi dokumentumát felül kell vizsgálni és módosítani. A tv. nem tesz említést a minőségbiztosítási programról, de intézményünk továbbra is fontosnak tartja a minőségi munkát, és a tv. 63§ értelmében a fejlődési naplót továbbra is vezetjük.

Minőségi munkánkat ezek alapján határozzuk meg:

1. Fontosnak tartjuk a gyermekközpontú intézmény megvalósítását a fenntartó és a szülők közreműködésével igényesebb környezet kialakításával
2. Felelősek vagyunk a különböző kultúrájú családokból érkező gyermekek érzelmi biztonságáért, a másság elfogadásáért. Ezért feladatunk a pozitív élményekhez való jutatás
3. Gyermekeink érdekében ellensúlyozzuk a különböző szociális körülmények között élő családok gyermekeinek elfogadását megfelelő gondozottság, nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkörrel
5. Vállaljuk, hogy pedagógusaink továbbképzéseken szerzett tapasztalataival gazdagítják minőségi munkánkat
4. Figyelembe vesszük és lehetőséget adunk arra, hogy partnereink elmondhassák igényeiket, elképzeléseiket, ötleteiket
5. Vállaljuk, hogy kiszélesítjük tevékenységi körünket gyermekeink érdekében
6. Lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk azokat a helyzeteket, melyek lehetővé teszik, hogy gyermekeink tevékenységek útján fejlődjenek, mely az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos és hasznos. Ennek előkészítése közös feladata a dajkának és az óvodapedagógusoknak
7. Fontosnak tartjuk a kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv kidolgozását

Szakmai megújulásunkhoz szükséges:

1. A programközpontú vezetés
2. Támogató légkör kialakítása
3. A felnőttek tág értelemben vett állandó tanulása
4. Világos közeli és távlati célok, igényesség
5. Az óvónők és a dajka rendszeres, céltudatos továbbképzése
6. Együttműködés a szülőkkel
7. A fenntartó támogatásának megszerzése.

Tudatában vagyunk annak, hogy eredményességünk feltételei objektív és szubjektív tényezőktől függenek.

A minőségi előrelépés elképzelhetetlen a partnerek együttműködése nélkül. Közvetett és közvetlen partnereink köre nemzetiségi jellegűnkől fakadóan széles, átfedésekkel tarkított.

2. Óvodánk fontos feladatának tekinti a nemzetiségi nevelés irányelveinek megvalósítását, mert nemzetiségi nevelést is végez.

Hagyományörzés, nemzetiségi kultúra átörökítése, nemzetiségi nyelvi nevelés

Programunk a hagyományörzést – a többségi és kisebbségi népi kultúra ápolását kiemelt feladatának tekinti. Ezért a gyermekek nevelésébe beépítjük mindazon értékeket, amelyet a környezet megőrzött, vagy az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart.

Nagy Jenőné: Nevetni, felfedezni, csodálkozni program alapján dolgozik a nemzetiségi csoport.

Célunk:

1. A nemzetiségi nyelvi nevelés, a gyermekek nyelvi környezetének biztosítása.
2. A nemzetiségi nyelvi nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének megismerését, elsajátítását, fejlesztését szolgáljuk.

Feladatunk:

1. A gyermekek nyelvismeretének függvényében minél teljesebb nemzetiségi nyelven folyó kommunikáció kialakítása
2. Utánzásra alapuló, rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során
3. A nemzetiségi kultúrkincsből- irodalom, zene, népi játékok –tudatosan felépített nyelvvelsajátítás megszervezése.

Az egészséges nemzet és nemzetiségi tudat fejlesztése segít a nemzetiséghez tartozó gyermekek abban, hogy megtalálja és megőrizze identitását, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

Biztosítanunk kell a nemzetiségi nyelvének tanulását, a szellemi- és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést és hagyományteremtést.

A szlovák nyelv köznyelvi alapszintű elsajátítása, a nyelvgyakorlás lehetőségeinek megteremtése fontos számunkra.

Ennek érdekében fontos a kapcsolatteremtés más nemzetiségi óvodával, gyerekekkel, felnőttekkel.

A játék a kétnyelvű nevelésben igazi fejlesztő hatású, mert a szabad, önként vállalt cselekvések kifejezésre készítik a gyermeket. Ebben a helyzetben spontán gyakoroljuk a válaszadó szerepet. Az önként vállalt párbeszéd reprodukálására ösztönözzük őket. A nemzetiségi kultúra kincséből és az anyanemzet kultúrájából azokat a verseket, meséket, mondókákat közvetítjük, amelyek a gyermekek nemzetiségi identitását alakítják. A helyi gyűjtésből is válogatunk, ha megfelel az életkori sajátosságuknak. A nemzetiségi kultúrából válogatva segítjük a nyelv elterjedését a számukra megfelelő énekekkel, énekes játékokkal, zenehallgatással. Sok lehetőséget rejt magában a nemzetiségi nyelvi nevelés számára a szokások, kultúra, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetése.

A nemzetiségi nyelvi szókincs lehetséges tartalma a tevékenységekben:

1. szerepjátékok, bábjátékok, nyelvi didaktikus játékok
2. mondókák, versek, mesék, rigmusok, szólások,
3. ritmikus mondókák, énekek, dalos játékok,
4. növények, állatok, emberek, évszakok jellemzői, tárgyak, helyi nevezetességek.

Óvodáskor végére el szeretnénk érni, hogy a gyermekekben kialakul a pozitív viszony a nemzetiségi kultúrája és nyelve iránt.

Rendelkezzenek életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelően olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiségi nyelven közvetíteni.

A kétnyelvű nevelés célja és feladatai:

A kétnyelvű gyermekcsoportban a szókincsfejlesztés, a hagyományápolás és a kétnyelvű identitástudat alapozása alkotják a nyelvi nevelőmunka céljait.

A felsorolt célokat azonban csak a szülői ház együttműködésével képes eredményesen megvalósítani az óvoda.

Ehhez személyi és tárgyi feltételek szükségesek. Az óvodai környezetben a felnőttek nyelvhasználata, természetes szemléltető eszközök, megfelelő hang- anyag a különféle tevékenységek során.

A szlovák nyelvi nevelés megszervezése:

2017. januárjától (a személyi feltételek változása miatt) a szlovák nemzetiségi nevelés személyhez kötött nyelvi nevelés formájában valósul meg az intézményben. Fenntartói engedéllyel alkalmazunk a csoportban nem nemzetiségi óvodapedagógust. A nevelés megszervezése az alábbiak szerint történik:

- 1 hét szlovák – szlovák nemzetiségi óvodapedagógus által kezdeményezett és vezetett foglalkozások a délelőtti folyamán, ahol a gyermekek ismerkedhetnek a nemzetiségi nyelvvel, mesékkel, dalokkal, mondókákkal, zenével és a nemzetiségi kultúrával.

- 1 hét nem nemzetiségi (magyar) nyelven történő nevelés. Ezen a héten, a délutáni folyamán végzett tevékenységekben (szlovák nyelvű mese, altatódalok, délutáni szabadjáték, stb.) van lehetőség a gyerekek nemzetiségi nevelésének megvalósulására.

A nevelési idő 50%-ban biztosított a nemzetiségi nyelven történő nevelés, a szlovák-magyar hét váltakozásával.

A program tevékenységformái

Játék, játékba integrált tanulás fontos a gyermekek kétnyelvű beszédképességének fejlesztésében, a játékban.

Kreatív, alkotó légkör szükséges, szabadon dönthet kivel játszik, milyen játékot választ.

A játékhoz szükséges időt a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulás felfogás jól segíti.

Nevelési területek:

- irodalmi nevelés
- ének-zenei nevelés
- vizuális nevelés
- mozgásfejlesztés-mindennapos testnevelés
- környezeti nevelés.

A nemzetiségi nyelvoktatás kötetlen, egész napos tevékenységet jelent. A gyermekek fokozatosan szólnak hozzá a nemzetiségi nyelv használatához életkorunknak megfelelő tevékenységformák és szervezési keretek között.

A játék a kétnyelvű nevelésben igazi fejlesztő hatású, az önként vállalt cselekvések nagyon jó lehetőséget biztosítanak a kezdeményezésre, a spontán nyelvi szókinccs bővítésére.

Érdeklődésünknek megfelelően ezek az időtartamok hosszabb-rövidebb periódust jelentenek.

A gyermekek így örömmel, spontán módon tanulnak.

A játékba integrált tanulás, a folyamatos napirend mellett a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően lehetőséget adnak a kezdeményezett foglalkozásokon, a nemzetiségi kultúra, a hagyományörzés ápolására.

Haladási terv szlovák nyelvből a mellékletben található.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve – a gyermekek spontán érését hangsúlyozva, olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik közül legtöbben az óvodáskor végére készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.

- Akik jól érzik magukat társaik és nevelőik között az óvodáinkban. Aktívak, érdeklődők, szívesen tevékenykednek.
- Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek. Rendelkeznek az életkoruknak megfelelő testi és lelki képességekkel és készségekkel.
- Választékosan beszélnek anyanyelvüket, gondolataikat világosan kifejezik.
- Óvodánk törekszik és lehetővé teszi a gyermek kibontakoztatását, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

2. Óvodakép

Olyan óvodákban kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat. Munkánkat közszolgálat, fontosnak tartjuk a partneri elégedettséget. Munkánkat nevelőtestületi közösségekben

végezzük – ezzel is erősíteni kívánjuk a nevelői ráhatásokat. Az óvodai nevelésünkben érvényesül az egyének példája, tudásunkkal a gyermekek rendelkezésére állunk. Az egyén tiszteletben tartása mellett a társas viselkedés megtapasztaltatásával, gyakorlásával a gyermekek szocializációját kívánjuk segíteni. Biztosítjuk a gyermek fejlődésének optimális feltételeit.

Segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.(iskolalátogatásokkal, meghívjuk az elsős tanító néniket, közös programokat szervezünk, visszahívjuk az elballagott óvodásokat...).

Kialakítjuk a gyermekek környezettudatos magatartását. Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről: a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkori-specifikus alakításáról.

A szabad játékon keresztül lehetővé tesszük az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítését.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.

2. 1. Óvodánk specialitásai:

Alaptevékenysége: „Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.”

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.”

Teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások keretében nevel, iskolai életmódra felkészítő foglalkozásokat tart.

Biztosítjuk a z egyenlő hozzáférést minden óvodai foglalkozáshoz.

Ha szükséges, akkor speciális nevelési igényű gyermekeket nevel és oktat.

- Az óvodai ének foglalkozásokra táncpedagógust hívunk, ezzel is gazdagítjuk a gyermekek népi hagyomány ismeretét, színesítjük óvodai életüket,
- A szabad vallásgyakorláshoz helyet és időt biztosítunk, az óvodai foglalkozások rendjéhez igazítottan szerdai napokon.
- Madarász ovi- havi rendszerességgel, ornitológus közreműködésével-, melyet költségvetésünkől finanszírozunk, a környezeti neveléshez kapcsolódóan.

A programokon óvodapedagógus van jelen.

Részképesség zavarok szűrése és terápiája a Nevelési Tanácsadóban, fejlesztőpedagógusnál. Logopédiai ellátást biztosítunk heti 2 alkalommal, a 2011.évi CXC trv. 75§ (4) figyelembevételével.

2.2. Szocio- kulturális jellemzők

Az óvodánkba jelentkező gyermekek tükrözik a falusi népesség sokszínű rétegződését. Tapasztaljuk, hogy a családokkal, a családokon belül a gyermekeknek életkörülményei mennyire befolyásolóan alakítják óvodai nevelésünket. Ahogy szerte az országban észlelhető, a mi községünkben is nyomon követhetők a technikai fejlődésének hatása, a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése,

megélhetési problémák, munkanélküliség, s vonzatként az életszínvonal romlása, tartalékok felélése, a családi klímában fellelhető frusztráció.

Mindezek ismeretében igyekszünk élmény gazdaggá formálni óvodai életünket, amelyben meghatározó erővé válhat a gyermekeket körülvevő tárgyi és személyi környezet.

Óvodásaink jellemzően kis családokból (apa+anya+gyermek vagy gyermekek) érkeznek, de megtalálhatóak a nagycsaládosok is. Több generációs családok is megtalálhatók.

Évente változó számú az intézményünkben a csonka családból érkező gyermekek aránya.

A gyermekek többsége családi házakban, két és fél szobás kislakásokban él. A lakások általában összkomfortosak és komfortosak. Az óvodánkban jelentős az önálló szobával rendelkező gyermekek száma, más részük testvérével osztozik meg egy szobán. A családok légköre zömmel nyugodt, harmonikus, de előfordul zaklatott életvitelű családból járó óvodás korú gyermekek is.

A létszám arányában az anyák nagyobb hányada dolgozik, jelentős a gyesesek, főállású anyák aránya.

A valamilyen községi segélyre rászorulóak aránya számottevő. A segélyezés oka az alacsony kereset, vagy a szülő egyedülállósága valamint a munkanélküliség.

A szülők döntő többsége szakmunkásképzőt végzett, vagy érettségizett, ennél alacsonyabb végzettségűek is vannak. A diplomás szülő a legkisebb arányú. A szülők fizikai és szellemi alkalmazottak, a vállalkozók igen kevés számot képviselnek. Anyagi helyzetük heterogén, az iskolai végzettségnek nincs meghatározó jelentősége az anyagi körülményekben.

Az anyagiak léte vagy hiánya a társadalmi értékek elsajátításában összefüggést mutat az iskolai végzettséggel.

A szülők az óvodával szembeni elvárásaikat a családi légkörben történő, a személyiséget tiszteletben tartó neveléssel, gyermekvédelemmel és pedagógiai felvilágosító tevékenységgel kapcsolatosan fogalmazták meg.

2.3. Küldetésnyilatkozat

A Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda nevelőtestülete vagyunk.

Egyik csoportban Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programmal dolgozunk, másik csoportban a Nevetni, Felfedezni, Csodálkozni programmal, melynek alapja a 3-6-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a gyermeki személyiség fejlesztését és az életre való felkészítést a tevékenységek által a tevékenységeken keresztül. Intézményünkben legfőbb tevékenység a játék. Nevelőtestületünk óvodapedagógusai sokoldalúan képzett, többféle állami szakirányú végzettséggel rendelkeznek.

Óvodánk nemzetiségi nyelvet beszélő óvoda, ezért fontosnak tartjuk a hagyományőrzést, nemzetiségi kultúra átörökítését, nemzetiségi nyelvi nevelést.

Azért dolgozunk, hogy a 3-6-7 éves korú gyermekek harmonikus személyiségének életkorra jellemző tulajdonságait kibontakoztassuk és erősítsük. Fejlesszük a gyermekek beszédképességét, erősítsük önállóságát, megalapozzuk és növeljük önbecsülését. Segítsük az akadályozott és részképesség zavarokkal küzdő, valamint a kiemelt képességű gyermekeket, és a másság elfogadását. A nehéz élethelyzetben lévő családoknak segítséget, támogatást nyújtunk.

Olyan óvodákba várjuk a gyerekeket, ahol szeretetben, otthonos, derűs, nyugodt légkörben, biztonságban tölthetik egész napjukat, személyiségüket fejlesztő játékok közt válogathatnak és dinamikus, gyermekszerető óvónők, dajka veszi őket körül.

- Naponta mesét hallgathatnak, verset tanulhatnak.
- Részt vehetnek a hagyományok ápolásában.
- Beszédhibájukat logopédus javítja.
- Heti rendszerességgel ismerkedhetnek a gyermektornával.
- A néptánc és népi játékok elemeivel ismerkedhetnek.
- A kézműves foglalkozásokon megismerkedhetnek a legváltozatosabb anyagokkal, eszközökkel és technikákkal.
- Részképesség elakadásoknál gyógypedagógus nyújt segítséget a Nevelési Tanácsadóban.
- Tágas udvaron tölthetik szabadidejüket
- A nagycsoportosok a drámajáték elemeivel is ismerkedhetnek.

Nevelő munkánk tudatos, tervszerű tevékenység, amelyben érvényesül a partnerközpontú szemlélet, a kultúrált párbeszéd, az építő kritika, korrekt érdekérvényesítés.

2. 4. Óvodánk pedagógiai értékei

Óvodánk középpontba állította a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli. Célunk a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével a gyermek egyéni adottságainak fejlesztése.

A helyi adottságaink lehetővé teszik a természet szeretetére nevelés optimális "kihasználását", és a kirándulások szervezésével a természetszerető személyiség kialakítását. Kiemelt nevelési területeink a környezeti nevelés, természetvédelem, egészséges életmódra nevelés, testi nevelés, a szlovák hagyományörzés és népszokások.

A kiemelt feladatok feldolgozásakor kitérünk azok tartalmi, módszertani, szervezési kérdéseire. Igyekszünk elméleti felkészültségünket növelni, a témával kapcsolatos ismereteinket korszerűsíteni, és a napi óvodapedagógiai gyakorlatban beépíteni.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A helyi viszonyok és körülmények figyelembe vételével és ismeretében a természeti és társadalmi környezet ismeretét és védelmét, valamint az érzelmekben és lelkiekben gazdag harmonikus személyiség fejlődésének elősegítését tekintjük hitvallásunknak

Ez által vállaljuk és felelősek vagyunk:

- Az egészséges óvodai környezet megteremtéséért
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakításáért
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosításáért
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítéséért
- Minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételek biztosításáért (idő, hely, eszközök, ötletek)
- A tevékenységek megszervezésében, a gyermekek tapasztalataira, az aktuális élményvilágára való támaszkodással
- Élmények nyújtásával a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenység formák kialakulásáért az óvodai csoportban

Intézményi célok:

A gyermekek...

- Szívesen járnak óvodába, érezzék ott biztonságban magukat;
- Fejlődjenek egyéni tempójuknak, érési sajátosságaiknak megfelelően.
- Legyenek aktív résztvevői a társas-kapcsolatoknak, fogadják el a másságot;
- A magyar-szlovák nyelv segítségével legyenek képesek közreadni gondolataikat, kifejezni érzelmeiket;

- Legyen természetes számukra az egészséges életmód; legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk;

A szülők...

- Szívesen, bizalommal vegyék igénybe szolgáltatásainkat;
- Ismerjék, véleményezzék és támogassák az óvodában folyó nevelőmunkát
- Aktívan kapcsolódjanak be az óvodai élet szervezésébe;

Munkatársi közösségünk...

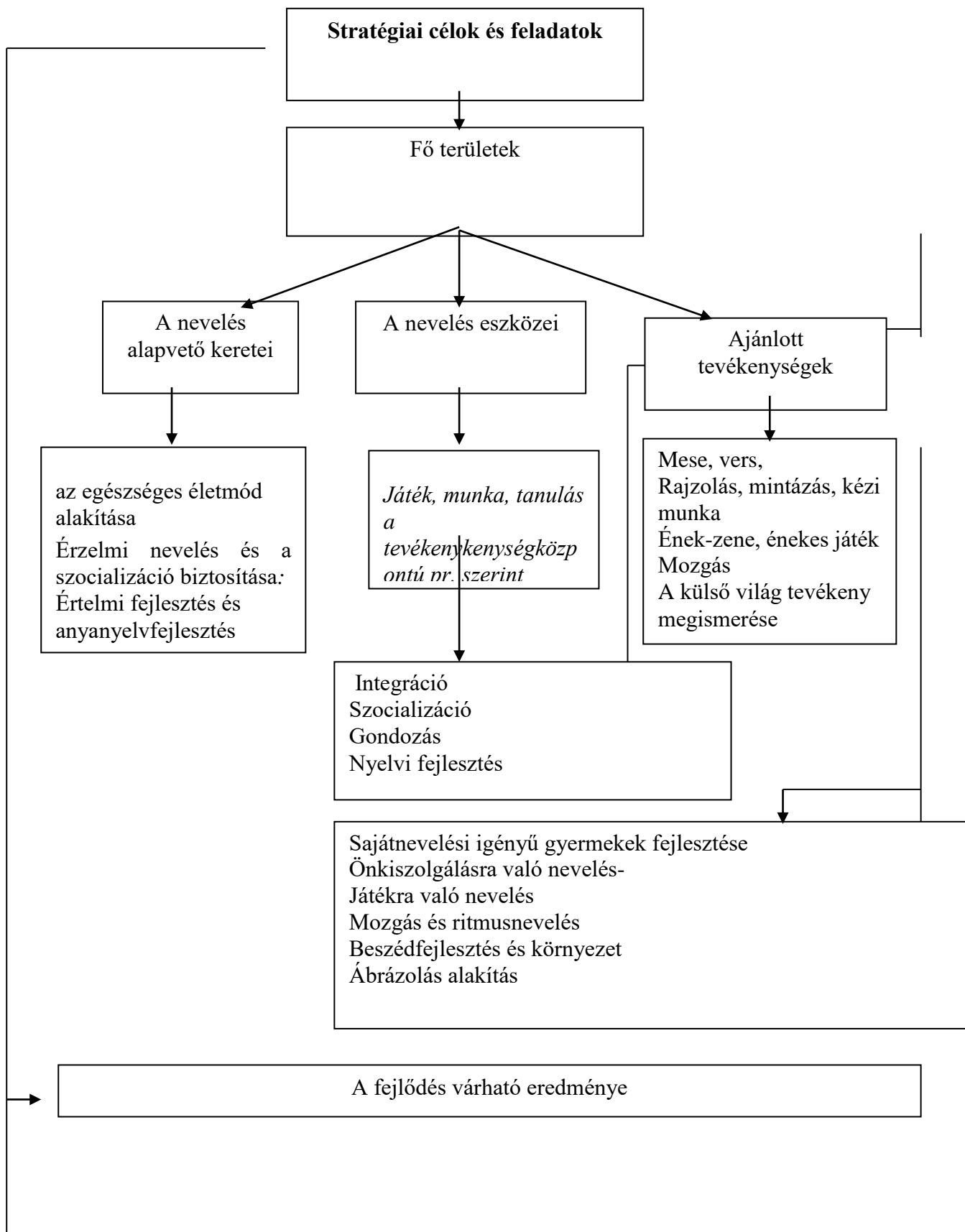
- Maradéktalanul valósítsa meg a Pedagógiai programot.

Feladatok:

- Az óvodai életet vonzóvá tesszük.
- Segítjük a gyermeket a szülőtől való zökkenőmentes elválásban, megszerettetjük vele társaikat és az óvodában dolgozó felnőtteket.
- Tervszerűen élményeket, tevékenységeket, eszközöket biztosítunk, támogatjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit.
- Folyamatosan figyeljük és írásban rögzítjük fejlődésüket;
- A fejlődésben elmaradó gyermekeket a szülők beleeegyezésével, speciális segítséssel támogatjuk;
- Olyan szülői fórumokat szervezünk és támogatunk, ahol a szülői közösség érvényesítheti az óvodai nevelőmunkában érdekei érvényesítését;
- Folyamatos, szakszerű tájékoztatást és tanácsot adunk a szülőknek a gyermekek fejlődéséről, a nevelésről.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés rendszere:

1. Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása (lsd.: óvodánk pedagógiai értékei)
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai élet megszervezésének elvei:

- A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a tevékenységek közül folyamatosan a legtöbb idő a játék tevékenységre jusson;
- Családias légkör kialakítása;
- A heterogén csoportban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire;
- Törekszünk a várákozások, monoton cselekedtetések teljes kiküszöbölésére;
- A gyermek minden tevékenységet kipróbálhasson, elvégezhesen, amire képes, ami életkori sajátosságaiból adódik, és nem veszélyeztetni a maga, vagy társai biztonságát.

2. A nevelőmunka alapvető keretei: az egészséges életmód alakítása

Cél:

- Tapasztalják meg és válják igényükké az egészséges életmód.
- Érezzék magukat biztonságban.
- Váljon igényükké a rendszeres mozgást, pihenést, táplálkozást, testápolást, öltözködést tartalmazó életritmus
- Váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére

Feladat:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

- A megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A tevékenységek megszervezése:

A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra. Ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és a kötetlenség. Különös figyelemmel érvényesítjük az alvás-pihenés, a szabad levegőn való tartózkodás és a táplálkozással kapcsolatos szükségletek kielégítését, valamint a mentálhigiéniás gondozást.

Tanácsadással segítünk a szülőknek az otthoni és óvodai napirend összhangjának megteremtésében.

Táplálkozás

A táplálkozást alapvetően ösztön-kielégítésnek tekintjük, de egyben közösségi élménynek is az étkezési szokásokhoz tartozó szokásrendszer megismertetését is. Jelentős szerepünk van a gyermekek táplálkozáshoz való viszonyának alakulásában. Törekszünk arra, hogy olyan ételszállítót találjunk, aki minőségi étellel szolgál, a gyermeki szükségleteket kielégítő. Óvodánkban napi rendszerességgel biztosítunk friss gyümölcsöt és zöldséget. Hetente választunk új gyümölcs- és zöldségfelelősöket. A téli időszakban aszalt gyümölcsöt és magokat is szívesen fogadunk, a szülők támogatásával házi lekvár, mézet ehetnek a gyerekek. A magok segítségével biztosítjuk a napi ásványi anyag bevitelt, míg a gyümölcsök és zöldségek a szükséges vitaminadagot fedezik. A gyerekekkel beszélgetünk az egészséges táplálkozásról, mit helyes enni és mit nem.

A gyermekek nemcsak szeretik, de kérik, igénylik is ezeket az ételeket.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja. A gyermek tisztálkodási teendőiben segítséget kap az óvodapedagógustól, valamint a dajkától, fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk az önálló tisztálkodásra.

Öltözködés

Az öltözködés alkalmazkodás az időjáráshoz, de formálja a gyermekek ízlését, igényességét, önállóságát. Egészségügyi szakemberekkel együtt segítjük a szülőket az általánosan tapasztalt túlóltöztetés veszélyeinek elkerülésében. A gyermekek pszicho-szexuális fejlődését segíti a nemekhez alkalmazkodó öltözék. Az óvodában váltócipőt, tornaruhát és pizsamát kérünk.

Testmozgás, levegő, napfény

A legtöbb gyermekben helyesen és elevenen él a mozgás utáni vágy, az arra való igény. Ezt a vágyat kihasználva segítjük elő a gyermekek testének és mozgásának harmonikus fejlődését a mindennapi testnevelés és a heti nagytorna által.

Az időjáráshoz igazodva kint tornázunk.

A mindennapi testnevelésünk alapos, mindenkit átmozgató tornát biztosít.

Sajnos csak egy bútorozott csoportszoba áll rendelkezésünkre, ezért a Önkormányzat által fenntartott Szlovák házban tartjuk a torna foglalkozást.

Nagy figyelmet fordítunk a levegőztetésre. Lehetőség szerint hosszú időt, délelőtt és délután is kinn tartózkodnak a gyermekek a levegőn. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek

tevékenységének megszervezéséről. Szeles időben, sűrű ködben, vagy ha a hőmérséklet -10 C alá esik a csoportszobák fokozott szellőztetése mellett a gyermekek az épületben maradnak. Nyári kánikulában fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyerekek ne hevülhessenek túl, tevékenységüket a szabadban, árnyékban, vagy az épületben szervezzük meg. A szabadban tűző napsütésben a gyermeket megfelelő védőruházatban 10 percnél tovább sem tartjuk.

Az udvaron való tartózkodás mindennapos. Nem ijedünk meg egy kis szélről, borús időtől vagy téli hidegtől.

A szabad levegőn való mozgás, futkározás által erősödik a gyerekek tüdeje, melynek befogadóképessége szabad tevékenységek által nő.

Sétálni sokszor megyünk a gyermekkel, mindig valamilyen meghatározott céllal.

Pihenés

Pihenésre, regenerálódásra, megnyugvásra, alvásra minden embernek szüksége van. Felgyorsult, felfokozott világunkban talán ez az, amit a legjobban elhanyagolunk.

Napjainkban a gyerekek körében is egyre inkább szokássá válik, hogy későn fekszenek le. Állhat e mögött helytelen szülői példamutatás, tudatlanság vagy éppen egy jó, kiadós, késői vacsora.

Mint minden helyes életmódbeli alapokat ezt is kis gyermekkorban kell elsajátítani.

Rohanó világunkban könnyen megesik, hogy a gyerekek fáradtan, álmosan érkeznek az óvodába. Az óvodában lehetőségük van a pihenésre, alvásra a délutáni pihenőn.

Az óvodáskorú gyermek alvásiigénye napi 12-13 óra, melynek kielégítéséről, az egyéni eltéréseket is figyelembe véve, részben a nap folyamán kell gondoskodnunk. Az elegendő, pihentető, nyugodt alvás a gyermek szomatikus, pszichés fejlődésének egyik feltétele. Erre a szülők figyelmét is felhívjuk, megelőzve a későbbi magatartási-viselkedési és tanulási rendellenességek egy részét.

Az alvás, pihenés ideje alatt a csoportszobában csendet, nyugalmat, jó levegőt, megfelelő hőmérsékletet biztosítunk. Ébredéskor és öltözködéskor vigyázunk arra, hogy a gyerekeket ne érje huzat. Azoknak a nagycsoportosoknak, akik nem alszanak olyan tevékenységet szervezünk, amellyel nem zavarják a társaikat. Csendes játékot, egyéni felzárkóztató programot biztosítunk.

Alvó gyermeket lehetőség szerint gyengéden ébredtünk fel. Az egész óvodában fokozott gonddal szervezzük meg azokat a munkafolyamatokat, amelyek a pihenő időre esnek.

Egészség-betegség. Együttműködünk az óvodaorvossal a kötelező szűrések elvégzésében, az adódó pedagógiai és szervezési feladatok ellátásával is. Szomatikus vagy pszichés betegség, zavar, elmaradás, akadályozottság alapos gyanúja esetén erről a szülőket azonnal tájékoztatjuk, felvilágosítást adunk a korai segítségadás szükségességéről, segítséget nyújtunk a megfelelő szakember megkeresésében. Házirendünkben szabályozzuk a gyermekek betegségére vonatkozó teendőket.

A fejlődés várható eredménye:

- Önállóan használja a WC-t;
- Vigyáz a mosdó rendjére;
- Önállóan mos kezet, használja a körömkéft;
- Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja;
- Szükség szerint használ zsebkendőt;
- Ügyel az étkező asztal esztétikumára;
- Helyesen használja az evőeszközöket;
- Mozgása harmonikus, összerendezett;
- Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás;

- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja.

3. A nevelőmunka alapvető keretei: érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül.

Cél:

- Legyen a felnőttekkel és a társaival együttműködő, hozzáértő és független
- Társas kapcsolataiban, egyszerű konfliktusait legyen képes megoldani;
- Erősödjön meg a gyermekben az empátiás készség;
- Erősödjének a gyermek szociális érzelmei;
- Erősödjének esztétikai érzelmei;
- Erősödjének erkölcsi érzelmei;
- Legyenek a gyermekek jól-neveltek és udvariasak;

Feladat:

- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek.
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a szokás-és normarendszer megalapozása.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.

Tevékenységek szervezése:

A felnőtt -gyermek kapcsolat az óvodás korban alapvető, meghatározó kapcsolat, jelentős elsőbbsége van a kortárskapcsolatokkal szemben. Arra törekszünk, hogy az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, elfogadó, toleráns, a gyermekek számára minta érték.

A gyermek-gyermek kapcsolat az óvodában eleinte egymásmellettséget jelent, személytelen, felcserélhető, nincs tartalmas érzelmi töltése. Ebből a szempontból ez a kor előkészítése a másodlagos szocializációban megjelenő átpártolásnak, amikor is elsődlegessé válnak a kortárskapcsolatok, erős érzelmi színezettel. Segítjük és támogatjuk a gyermekek barátkozását.

Támogatjuk őket abban, hogy indulataikból fakadó konfliktusaikat megtanulják feloldani: a konfliktus megoldásában tevékenyen részt veszünk, magyarázattal, javaslatokkal, megoldási ötletekkel segítünk, majd a fokozatosság és a konfliktusban résztvevők fejlettségét figyelembe véve folyamatosan egyre önállóbban hagyjuk a gyermekeket a megoldásban, de figyelemmel kísérjük a tevékenységüket és a tanulságok levonásában is részt veszünk. A különböző származású, az akadályozott, részképesség-zavarokkal küzdő gyermekeket együtt, illetve részleges integrációban neveljük.

A társas élet kialakításának előfeltételei:

Biztosítjuk a derűs, nyugodt, otthonos légkört, melyben helyet kap a vidámság, a humor. A gyermekek minden pozitív aktivitását támogatjuk. Mindenkor készen állunk arra, hogy a gyermekek számára élményszerzési lehetőséget, tevékenységeket ajánljunk, támogatjuk a gyermek kezdeményezéseit, segítjük kivitelezését.

A társas élet kialakításának megalapozása:

Nyílt napokat szervezünk az érdeklődő szülőknek, lehetőséget adunk a HOP céljainak megismerésére.

Az óvodába lépés előtt családlátogatást végzünk.

Amikor a gyermek az óvodával ismerkedik, akkor ebbe a folyamatba bevonjuk a szülőket is, a nevelési év kezdetén mindkét óvodapedagógussal részt veszünk ebben a tevékenységben.

Biztosítjuk, hogy ebben az időszakban, ha a gyermek igényli, akkor a meglévő tárgykapcsolatai megmaradjanak az óvodában is.

Hagyományok, ünnepek:

A nevelési év folyamán fokozott figyelmet kívántam fordítani az óvodaidőn kívül biztosított fejlesztési lehetőségek színvonalának ellenőrzésére: a gondozási feladatok közben, a szabadidős tevékenységek, séták, a kirándulások, az udvari játék, színházlátogatás, múzeumlátogatás, az óvodán kívüli fakultatív program, zenehallgatás során is.

Jó hangulatúak, nem csak a kikapcsolódást, feltöltődést jelentetik a gyerekeknek, hanem élménygazdagságunknál fogva segítetik a tanulást, elmélyítik szerzett ismereteiket is.

Ezek a színterek a mi óvodánkban az évszakokhoz, a programunkban szereplő ünnepekhez, néphagyományhoz, szokásokhoz kapcsolódnak, kötődnek.

Az óvodapedagógusok ennek érdekében, segítenek egymásnak. Minden évben elvállalnak egy "évszakot" (a tavalyi évben eltérő), megtervezik a hozzá kapcsolódó szabadidős tevékenységeket, mely nagy szakmai felkészültséget, szervezetséget igényel.

E tevékenységek, tervezetek eredményességét, hatékonyságát az óvodavezető folyamatosan ellenőrzi.

Őszi szabadidős tevékenységeink, jeles napok, ünnepeink:

<u>Jeles napok ,programok</u>	<u>Tevékenységek</u>
Első közös kirándulás	Bkv múzeum Szte.
Szüret	Szüreti mulatság szervezés
Állatvédelmi nap	Skanzen látogatás

Téli szabadidős tevékenységeink, jeles napok, ünnepeink:

<u>Jeles napok programok</u>	<u>Tevékenységek</u>
Advent	csoport díszítés,
Mikulás	Mikulás érkezése ,színházlátogatás
Öregek napja	Műsor bemutatása
Karácsony	Kézműves program a szülőkkel közösen
Medve nap	Állatkerti kirándulás
Farsang	Jelmezbál,vendég együttes óvónők előadása
Kiszebáb égetés, téltemetés	

Tavaszi szabadidős tevékenységeink, jeles napok, ünnepeink:

<u>Jeles napok,programok</u>	<u>Tevékenységek</u>
Húsvét	tojásfestés,locsolkodás tojás keresés
Föld napja	tavaszi kirándulás a Vadas parkba
Madarak és fák napja	Madarász ovi program
Anyák napja	Ünnepség
Gyermeknap	Gyereknapi műsor
Évzáró, ballagás	Ünnepség

Ebből is kitűnik, hogy hogyan próbáljuk még eredményesebbé, színesebbé tenni a gyermeki tapasztalatokat, élményeket.

Az óvodában minden alkalmat megragadunk a hagyományok, ünnepek kialakítására. Érvényesítjük a fokozatosság, a folyamatosság, a rendszeresség elvét. A gyermeki személyiségre akkor hat építően a hagyományápolás, ünnepelés, ha mély érzelmi töltéssel, aktív részese. Arra törekszünk, hogy az ünnepnap legyen más nap a többi naphoz képest, ez külsőségekben is nyilvánuljon meg. Az ünnep gazdagságát a meghittségben és érzelmekben is kifejezzük. Azzal is erősítjük a család - óvoda kapcsolatát, hogy mintát adunk, és a hagyományok ápolásában az ünnepeken rész vesznek a szülők és a családtagok.

A fejlődés elvárt eredménye

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez,
- Tud alkalmazkodni a csoportban kialakult szokásrendszerhez
- A játékszeren megosztja a társaival.
- Segíti a társait a tevékenységekben.
- Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és a társait.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- Érdeklődik társai iránt.
- Konfliktushelyzetekben társaival egyezkedik.
- Képes az együttérzésre.
- Számon tartja társait, érdeklődik hiányzásának okáról

4. A nevelőmunka alapvető keretei: az anyanyelvi és kommunikációs nevelés- értelmi fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Cél:

- Fejlődjön a gyermekek észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelve, képzelete, gondolkodása, kreativitása
- Fokozódjon beszédaktivitásuk;
- A gyermekekben bontakozzanak ki a nyelvi és a kommunikációs készségek.
- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása
- Olyan magyar nyelvi eszmény megközelítése, mely épen őrzi nyelvünk hagyományos tulajdonságait, a tömörséget, képszerűséget, a világosságot, az árnyaltságot.
- A gyermekek beszédészlelésének, beszédképességének, beszédmegértésének fejlesztése, szókincsének bővítése, kifejezőmódjának gazdagítása, beszéd szintjük emelése.

Az anyanyelvi nevelés eszközei:

- A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyerekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket.
A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.
- A Hídépítő anyanyelvi program alkalmazása

Feladat:

- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és a kreativitás fejlesztése.
- Az új gyermekek fogadásakor, a beszoktatás során valamint évente egy alkalommal felmérjük a gyermekek aktuális beszédállapotát, a vizsgálat eredményét az egyéni fejlődési naplóban rögzítjük. Óvodánk logopédusa felméri a gyermekek beszédészlelését és beszédhibáit.
- A napi tevékenységek megszervezésekor szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört teremtünk, keressük az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.
- Őszinte örömmel és odafordulással fogadjuk a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait, bátorítjuk a félénkebbeket. A megszólalásra kulcsszavak, félmondatok értelmezésével és mondásával segítjük a gyermekeket közléseik kifejtésére.
- Tapintatosan javítjuk a gyermekek beszédében fellelhető helytelen kifejezéseket, a helyes megfelelő hangoztatásával.
- Beszédünkkel modellt nyújtunk, sok szinonimát használunk.
- Anyanyelvünk szabályai szerinti tagolással, természetes gesztusokkal és mimikával, valamint lényegkiemeléssel beszélünk.
- Kerüljük az érdektelenséget okozó motyogást, és a fárasztó erős hangingert.
- Megfigyeljük a családok beszédének jellemzőit, szülői értekezleteken tapintatosan felhívjuk figyelmüket az anyanyelvi nevelés fontosságára.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.
- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört valósítunk meg.
- A beszédöröm biztosítása: arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tesszük a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsét folyamatosan bővítjük.
- Beszédmegértésüket fejlesztjük.
- Beszédtechnikájukat fejlesztjük a helyes kiejtés gyakorlásával.
- A gyermekeket inspiráljuk a kérdésekre, azok megválaszolására.
- A beszédhibákat jelezzük a logopédusnál.

A tevékenység megszervezése

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Óvodánk fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

Óvodánk tevékenységben gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését.

A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt.

Óvodába érkezéskor, szabadidőben, naponta minél többször egyéni beszélgetős kapcsolatot teremtünk, érdeklődéssel hallgatjuk a gyerekek otthoni élményeit, közléseit aktuális érzelmi állapotáról. Hétfő reggeli gyülekezéskor kis csoportos beszélgetésekben meghallgatjuk, hogy ki mit csinált, merre járt a hétvégén. Bekapcsolódunk a gyermekek játékába akkor, ha az a játék zavarása nélkül megtehetjük, hogy mintát adjunk a szituációkhoz alkalmazkodó beszédfordulatok, nyelvi kifejezések használatához. Ezt a csoportszobában és az udvaron szervezett játéktevékenységnél egyaránt tesszük. A csoportszobában tanév elején mesesarkot alakítunk ki, ahol a gyermekek zavartalanul nézegethetik a képeskönyveket, „olvasgathatják” a meséket,

Mesét, verset és mondókát naponta többször is mondogatunk, amikor a játéksituáció azt kínálja, az egyes gyermekek, vagy a gyermekek kisebb csoportja körében. Vegyes életkorú csoportokban a kisebbekkel először egyénenként, két-három gyermekkel mondókázgatunk, mesélgetünk, fokozatosan bővítjük a hallgatók körét. A kisebbek mese, mondóka, vers hallgatásának kiindulója a játéksituáció, ezt fokozatosan tesszük helyhez kötötté, pl: mesesarokban történő kezdeményezéssé. A naponta kezdeményezett mesélésünk közvetíti a magyar mesék jellegzetes szó- és kifejezés fordulatait, ezzel bővítjük a gyermekek aktív és passzív szókincsét. Szokássá alakítjuk a gyermekek mesélését, játékban, szabadidőben, vagy a pihenés előtti időszakban. Biztosítjuk ebben a gyermekek önkéntességét, vállalkozó szellemét. A bábozás, dramatizálás eszközeit mindennap hozzáférhetővé tesszük, hogy ez a tevékenység beépülhessen a gyermekek játékába. Dramatikus játékokat kezdeményezünk a nem játszó gyermekek körében; heti egy-két alkalommal néhány perces mozgásra, cselekvésre épülő anyanyelvi játékot szervezünk. A gondozási tevékenységek során értő odafigyeléssel támogatjuk a gyermekeket testi szükségleteik megfogalmazására, gesztusaink, mimikánk kifejezi mindezt. A naponta szervezett mindennapos testneveléseken, a tízórai és az uzsonna előtt és a heti egy alkalommal vezetett testnevelési foglalkozásokon a szabályjátékokhoz és utánzó játékokhoz téri relációkat kifejező szókapcsolatokat mondunk. Amikor a gimnasztikai gyakorlatokat, játékos utánzó mozgásokat megfogalmazzuk, közléseink szemléletesek, sok hasonlatot tartalmaznak. Az időjárás adta lehetőségek szerint a testneveléseket vagy a szabadban, vagy nyitott ablaknál tartjuk, sok légző gyakorlatot, játékos hangutánzást ütemezünk be a beszélőszervek edzésére, a légzéstechnika javítására.

Naponta alkalmat adunk a firkálgatástól elvezető rajzolásra, a Biga-Csiga újság feladatainak megoldásában a gyermekeket a produktumaiból kiinduló kérdésekkel finoman készítjük a képek, firkák megnevezésére. A vizuális nevelés alkalmával az anyagok tulajdonságait szóban is megfogalmazzuk.

Öltözések alkalmával elmondjuk és elmondjuk az időjárás jellemzőit, sokszor használjuk az évszak adta időjárás jellemző kifejezéseit. Játékidőben, szabadidőben játszunk hallás- és ritmusérzék fejlesztő játékokat, annak érdekében, hogy a finom zörejek és hangszínek közötti különbségek hallását, kifejezését a gyermekek gyakorolhassák. A gyermekek játékában megragadjuk a téri relációk és számbeli összefüggések kifejezésének lehetőségeit, a heti egy rendszerességgel szervezett matematikai játékok során számfogalmakat, és a relációs összefüggések szóbeli változatát közvetítjük.

A napirendi tevékenységek megvalósításakor csak a szükséges mértékig alkalmazunk egész csoportnak szóló utasítást, többnyire egyéni és kisebb csoportos beszélgetéseket szervezünk.

Mindennapos tevékenységként használjuk a Hídépítő programot.

A fejlődés várható eredményei

/a beszédészlelés és beszédhibák mérését logopédus végzi a saját szűrőeszközeivel./

- Aktívan használják kibővült szókincsüket.
- Szívesen beszélget felnőttekkel és társaikkal.
- Minden hangzót hibátlanul képez.
- Beszédritmusa megfelelő.
- Szükségeit érthető formában megfogalmazza;
- Szívesen bábozik, dramatizál;
- Beszéde folyamatos, helyesen alkalmazott kötőszavakkal;
- Szókincse megfelel az elvárható életkori jellemzőknek;
- Helyesen használja az igeidőket, ragokat;
- Minden szófajt használ;
- Beszédében előfordulnak az egyszerű és bővített mondatok is.
- Összefüggően mesélnek, beszélnek, sok kötőszóval, néha időrendiség-tévesztéssel.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Képről cselekvéseket, történéseket leolvasnak.
- Észrevesznek, felfedeznek ok-okozati cselekvéseket.
- Kialakul a helyzethez illő hangsúlyozású, hanglejtésű és sebességű tiszta beszéd.
- A kommunikációs játékok alkalmával fejlődik érzelmi kifejezőképességük, beszédmódjuk, szerep szerinti viselkedésük.
- Képesek a közléseket, jeleket felfogni és arra megfelelő módon reagálni.
- Önálló mese-, versmondás, dramatizáló képességük fejlődik a mesehallgatás, dramatizálás, kommunikáció elemeinek kiemelésével, a szereplők közti kapcsolat megfigyelésével. Bátran használják a mozgás, a pantomim elemeket.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Személyi feltételek:

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele nevelésünkben.

Legfontosabb feladatunk:

- Törekszünk arra, hogy személyiségünk modellt, mintát jelentsen a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkát végeznek.
- Megvalósítjuk a nemzeti, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

Óvodapedagógusok száma : 4 fő

<i>Név</i>	<i>Végzettség</i>	<i>Kiegészítő szakmai végzettség</i>
Ferencsák Annamária	főiskolai végzettség	Vezető óvodapedagógus szakterületen ped. szakv. folyamatban
Káposztásné Nagy Aranka		
Szűcs Lajosné	főiskolai végzettség	Gyermek és ifj. véd.szaktanácsadó

Technikai dolgozók száma : 2 fő

Feladatkör szerinti felosztásban

<i>Név</i>	<i>feladatkör</i>	<i>Végzettség</i>
Mikula Gáborné	dajka	dajka végzettség
Téglásné Varjas Ilona Melinda	dajka	dajka

Az alkalmazottak száma 4 fő. Ebből 2 fő óvodapedagógus (főiskolai végzettségű, 1 fő gyakornok, 1 fő) és 2 fő pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka .A konyhán egy közhasznú dolgozó van, aki az ételkiosztási feladatokat látja el, és 1 fő közhasznú dolgozó a takarítási feladatokat látja el.

Intézményünk elsősorban a gyermekek érdekeiket szolgálja. Fontosnak tartjuk a családi nevelés értékeire épülő, a szülőt nevelőtársnak tekintő olyan óvodai légkör megteremtését, melyben a különböző értékeket, tulajdonságokat, kultúrát képviselő gyermekek vidám, játékos, örömteli hangulatban töltik mindennapjaikat.

Törekszünk arra, hogy életszerű körülmények között, humánus légkörben, nyitott, derűs, elfogadó gyermeki személyiség bontakozzon ki. El akarjuk érni, hogy sikerorientált, kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémájuk megoldásában aktívan közreműködő autonóm személyiséggé váljanak.

Nevelési koncepciónk eleme a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, az esélyegyenlőség megvalósítása, a társadalomba való beilleszkedés elősegítése, céltudatos, támogató környezettel, a gyermekek fejlettségéhez igazodó cselekvési módokkal és eszközökkel. Fontos feladatunk továbbá a szociálisan hátrányos helyzetű családok körülményeinek feltárása és a megfelelő segítség nyújtása.

Nálunk a minőségi munka, az innováció alapkövetelmény, melynek garanciája a munkatársak belső és külső képzése, a minőségirányítási rendszer működtetése és folyamatos fejlesztése.

Fontosnak tartjuk az itt dolgozók belső elégedettségét, kiszámítható, biztonságos pszichés klíma megtartását, javítását.

2. Tárgyi feltételek:

Az óvoda területét kerítés védi, a főúttól távol helyezkedik el, mentes a zajártalomtól, levegőszennyeződéstől. Az udvar a következő lehetőségeket biztosítja:

1. 135 m² betonos terület
2. 11,5 m² terasz
3. 30 m² konyhakert
4. tüzelő tároló épület
5. 600 m² füves, fás terület

Az udvar a gyermekcsoport számára egybefüggő, játszó- és mozgástevékenységre alkalmas tér. A játéktevékenységhez szükséges eszközöket az elmúlt évben fejlesztették, EU normáknak megfelelő, de fejlesztésre szorul.

Az óvoda épületében jelenleg 2 csoportszoba, 2 öltöző, 2 mosdóhelység, egy nevelői szoba, egy tálalókonyha, található.

Régi építésű óvodánk esztétikailag és funkcionálisan is csak részben elégíti ki minden olyan igényt, amelyet a törvények meghatároznak, és egy korszerű, színvonalas intézménytől elvárhatnak a felhasználók és a dolgozók is.

Az épületet nagy területen, zöldövezetű udvar veszi körül, mindazon lehetőséget kínálva, hogy a gyermekek mozgásigényüknek megfelelően önfeledten játszhassanak.

Fűtést a központi kazán látja el, cserépkályha kiegészítő fűtéssel. Csatorna nincs megoldva. Az óvodában biztosított a hideg- melegvíz ellátottság.

A berendezési és használati tárgyakban a természetes anyagok dominanciája esztétikai érték közvetítő.

Az óvoda berendezési tárgyai a gyermekek testméretéhez igazodva, azok önálló használatát teszik lehetővé, számukra hozzáférhető módon.

Stabilitásuk a baleset megelőzését szolgálja, elemeinek variálhatósága változatos térépítéssel a gyermekek közös és elkülönülő játékának alapja.

Az egészség megőrzése, a kulturhigiéniai szokások kialakításának és megerősítésnek érdekében minden gyermek jellel ellátott tisztálkodási eszközeit az óvoda, és a szülők közösen biztosítják és kezelik.

A berendezési tárgyak, és a játékeszközök további kiegészítésre és pótlásra szorulnak.

A nevelési programunk végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkánkat segítő eszközeinket nem sikerült pótolni.

Az óvoda eszköznormája 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet I. HELYISÉGEK

	A	B	C	D
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés	megjegyzé
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2	mmegfelel 48m2, fő

			m ² /fő	60m ² , 3fő
3.	gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1		
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.	nincs
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani	nincs
6.	óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.	nincs
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani	
8.	intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-		nincs

		helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1		
9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1		-----
10.	tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1		-----
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.	-----
12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	nincs könyvtár
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		nincs
15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat	nincs

			nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül □ a közelben található egészségügyi intézményben megoldható. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.	
16.	gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1	Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.	
17.	gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)	Gyermeklétszám figyelembevételével. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.	
18.	felöltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	nincs
19.	felöltöző mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív	nincs

		mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	
20.	felöltt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógy- pedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	
21.	felöltt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	nincs
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.	nincs
24.	felöltt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-----
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-----
29.	földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-----
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	-----
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.	nincs

32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2	Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.	
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

	A	B	C	D
1.	1. Csoportszoba			
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.	
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.	
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben		
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben		
7.	játéktartó szekrény vagy	gyermekcsoportonként 2,		nem

	polc	sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1		elegendő
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1		
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1		nincs
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1		nincs
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1		
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1		
13.	2. Tornaszoba			
14.	tornapad	2		
15.	tornaszőnyeg	1		
16.	bordásfal	2		nem elegendő
17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1		nincs
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.	nincs
19.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			nincs
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.	
21.	tükör (az asztal szélességében)	1		
22.	Asztal	1		
23.	Szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.	
24.	Szőnyeg	1		nincs
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		nincs
26.	4. óvodapszichológusi szoba			nincs
27.	Asztal	1		

28.	Szék	4		
29.	Szőnyeg	1		nincs
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1		nincs
31.	5. Játszóudvar			
32.	kerti asztal	gyermek-csoportonként 1		
33.	kerti pad	gyermek-csoportonként 2		
34.	Babaház	gyermek-csoportonként 1		
35.	udvari homokozó	gyermek-csoportonként 1		
36.	Takaróháló	homokozónként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.	
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint		
38.	6. Intézményvezetői iroda			nincs
39.	íróasztal és szék	1-1		
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1		nincs
41.	Telefon	1		
42.	Fax	1		nincs
43.	Könyvszekrény	1		nincs
44.	Íratszekrény	1		
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1		
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés		
47.	számítógépasztal és szék	1-1		
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda			-----
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			
50.	íróasztal és szék	1-1		
51.	Íratszekrény	1		

52.	Telefon	1	Közös vonallal is működtethető.	
53.	számítógépasztal és szék	1-1		
54.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1		
55.	8. Nevelőtestületi szoba			
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1		nincs
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1		
58.	könyvtári dokumentum	500	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	nincs
59.	Könyvszekrény	2	Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.	nincs
60.	Fénymásoló	1		
61.	Tükör	1		
62.	9. Többcélú helyiség			nincs
63.	tárgyalóasztal székekkel	1		nincs
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva.	nincs
65.	11. Gyermeköltöző			
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével		

68.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség			
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével		
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1		
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével		

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B	C	
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár	fogkefét a szülők hozzák
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	ruhakefe, körömkefe, szappantartó	
3.	Fésűtartó	csoportonként 1		
4.	Törülköző	felőtt és gyermeklétszám szerint 3-3		törülközőt szülők hozzák
5.	Abrosz	asztalonként 3		nem elegendő
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1		
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3		szülők hozzák

IV. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

	A	B	C	
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik	
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	ha a mosás helyben történik	nincs
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs

		telephelyen) 1		
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	nem megfelelő
10.	Hűtőgép	óvodánként 1		
11.	Porszívó	óvodánként 1		

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B	C	
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként)			
2.	különböző játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	nem megfelelő
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	nem megfelelő
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	nem megfelelő
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	nem megfelelő
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint	
9.	munka jellegű tevékenységek	gyermekcsoportonként a	az óvoda	nem

	eszközei	gyermek 30%-ának megfelelő mennyiségben	pedagógiai programja szerint	megfelelő
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1		
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		nincs
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint	
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermek-csoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint	
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint	
18.	projektor vagy írásvetítő	1		nincs

3. Az óvodai élet megszervezése

3.1. A nevelés időkeretei

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai élet megszervezésének elvei:

- A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy a folyamatosság és a rugalmasság jellemezze.
- Családias légkör kialakítása;
- A heterogén csoportokban kiemelt figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire;
- Törekszünk a várakozások, monoton cselekedtetések teljes kiküszöbölésére;
- A gyermek minden tevékenységet kipróbálhasson, elvégezhesen, amire képes, ami életkori sajátosságaiból adódik, és nem veszélyezteti a maga, vagy társai biztonságát.
- Kialakítjuk a harmonikus arányokat a tevékenységek között, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. Reggel, különösen tavasszal és nyáron a szabad levegőn való tartózkodás természetes része a gyermekek napi életének. A hűvösebb idő beköszöntével is szükséges a szabad levegőn való mindennapi tartózkodás, csupán annak időtartamát csökkentjük. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára.

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak, vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

Napirendünk időkerete 11 órás óvodai nyitva tartáson belül:

- játék és szabadidős tevékenység	5 óra 30 perc
- étkezés, pihenés	3 óra
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1 óra 25 perc
- komplex foglalkozások naponta	35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események, stb. hatására.

Hetirend:

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze.

Később, az iskolára való felkészítés feladatai a hetirend és a napirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenysége, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, tehát az itt megjelölt hetirend csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex foglalkozások helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

3. 2. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóság fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. (Isd: egészséges életmód).

3. 3. A nevelés tervezése

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vegyük számításba, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően.

A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet. A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A tervezés során mindig a 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves, féléves periódusokban gondoljuk át, konkrét formában tervezni inkább egy vagy két hetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílnak lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan része a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

A gyermeki személyiség fejlesztése az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe.

Ezért a tervezés során külön is biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartamának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában. A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a

tervezés előkészítő folyamatához tartozik. A rövid időszakot átfogó tervezés ugyanakkor lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni. Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a neveléstanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára, ezért nem szükséges a külön vázlatírás. A gyermekek ötleteinek, javaslatainak feljegyzése, összegyűjtése a tevékenységek sokszínűségének megtervezéséhez nyújt segítséget.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődését a külön személyre szóló személyiség lapon követjük figyelemmel. Ebbe a dossziéba kerül a Nevelési Tanácsadó véleménye, melyik gyermekkel mit és hogyan kell fejleszteni.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Heti nevelési-tanulási tervkészítés
- Hetirend és napirend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos tervezése, értékelése
- Negyedéves tervezőmunka készítése

3. 4. Az óvoda kapcsolatai

3. 4. a. Gyermek, szülő és óvodapedagógusok kapcsolat

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Alapelvek:

- A nevelésben az óvoda elismeri a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt, elfogadjuk még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztalunk.
- A szülővel való kapcsolatunkban az őszinte odafordulást, az empátiát és a segítő szándékot éreztetjük addig a pontig, amíg a szülő képes elfogadni.
- A kapcsolatunkat a tapintatra építjük, és arra törekszünk, hogy ez tovább mélyüljön a közös programok, együttes tevékenységek alkalmával.
- Elismerjük és elfogadjuk a család szokás és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásoljuk az életmód jó szokásainak alakításában.
- Tiszteletben tartjuk a családok vallásos érzelmeit, politikai álláspontját.

- Mindaddig a család magánügyének tekintjük a családban történeteket, amíg azt nem tapasztaljuk, hogy azok a gyermek fejlődését, testi és lelki épségét veszélyeztetik.
- A gyermekek testi bántalmazásának, lelki sanyargatásának legkisebb gyanúja esetén is azonnal fellépünk.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli tisztelete és védelme.

Cél:

- Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtése, a nevelőpartneri viszony kialakítása és működtetése;
- Olyan nevelői hatások érvé a gyermekeket, amelyek egymást erősítve segítik a gyermekek fejlődését.

Feladat:

- A kapcsolattartás eddigi formáit minden nevelési év elején ismertetjük a szülőkkel;
- Új kapcsolattartási formák kidolgozása a szülők bevonásával;
- Szülői szervezet létrehozásának és működésének támogatása;
- Pontos információátadással segítjük a pontos tájékozódásukat;
- A HOP véleményezésének megszervezése- véleményüket figyelembe vesszük;
- Első szülőértekezlet alkalmával ismertetjük a HOP-ot és a Küldetésnyilatkozatunkat.
- Az egységes nevelői ráhatások érdekében fejlődés-lélektani, pedagógiai előadásokat is szervezünk külső meghívott szakemberekkel is;
- Éves együttműködési terv közös elkészítése

A kapcsolat formája	Célja	Módszere	Határideje
Beiratkozás	Ismerkedés a szülővel és a gyermekkel, ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés, az óvoda megtekintése	Az önkormányzat által megjelölt időpontban.

Családlátogatás	A család nevelési stílusának, a gyermek életkörülményeinek megismerése. Melyek az előzetes várakozásaik, mit várnak az óvodától. Miért választották a mi intézményünket? Szülő és pedagógus közti bizalmi kapcsolat erősítése.	Játék és beszélgetés a gyermekkel, beszélgetés a szülővel.	Minden tanév elején, ill. az új gyermek érkezését megelőzően, legkésőbb október 15-ig.
	Szülői értekezletek	HOP megismertetése, az óvodai élettel kapcsolatos információk megbeszélése. A gyermekcsoport életének, tevékenységeinek bemutatása. Beszoktatás jellemzői. Pedagógiai előadások a nevelés egy-egy területének bemutatásával. A fejlődés-lélektani ismeretekről tájékoztatás a szülők kívánsága szerint. Jellemző nevelési problémák megbeszélése. Az iskolaérettség jellemzői.	Előadások, helyzetelemzések tájékoztatások, beszélgetések
Fogadó órák	A gyermek egyéni fejlődésének, a nevelés eredményeinek, egyéni módszereinek és a problémáinak megbeszélése.	Egyéni beszélgetés	Havonta 1x, faliújságon megjelölt időpontban. Egyeztetett időpontban: évente minden gyermekről minimum 1x
	2 napos betekintés az óvoda mindennapjainak folyamatába. HOP gyakorlati megvalósítása, megfigyelési szempontokkal a szülők tájékozódásának segítése a gyermekük csoportbeli tevékenységéről.	Megfigyelések, egyéni és közös megbeszélések.	Februárban és óvodai beiratkozás előtt, szükség szerint egyénileg is.
Nyílt napok			
Szülői közösség képviselői	Szülői feladatok koordinálása, szülők érdekképviselője, közös munkák tervezése, szervezése	Értekezlet, megbeszélés Közös munka,	Nevelési év elején és szükség szerint. Alkalmasszerűen
Családi munkadélután	Az óvoda játékaival, kertjének felújítása, karbantartása Közös készülődés vmely gyermeki ünnepre	beszélgetés	

Nyílt ünnepek (Télapó, Farsang Anyák napja, Gyermeknap Évzáró)	Közös élmények, az óvoda és család közötti kapcsolat mélyítése.	Szervezés, beszélgetés, szülők bevonásával.	December, február, május és június hónapban
Munka délután	Az óvodai környezet szebbé tételé- együtt összefogással	Szervezés, beszélgetés	Évi 1 alkalommal
Kirándulás	Lásd, mint fent.	Kirándulás	Évi 1 alkalommal

3. 4. b. A külső kapcsolatok rendszere

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolat kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

Közvetett partnerek:

Partnerlista a pedagógiai munkát érintők köréből:

Közvetett partnerek

- Fenntartó Önkormányzat
- Nevelési Tanácsadó
- Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő Központ
- Tanulási képességeket vizsgáló bizottság
- Gyermekorvos-védőnő
- Szlovák önkormányzat

Cél:

- HOP céljainak megvalósításához a közvetett partnerek támogatásának megnyerése;

Feladat:

- a partnerek számontartása a partnerlistán, kapcsolattartó személyek megjelölése, felkérése;
- folyamatos kapcsolattartás;

Az együttműködés formái:

- értekezletek;
- levelezés

- kölcsönös látogatás és tájékozódás.

Az óvoda működése, a gyermekek szociális-, gyermekvédelmi és nevelési ellátása érdekében rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, az óvodavezető, vagy megbízottak útján. Így a :

Fenntartó önkormányzattal - az óvodavezető részt vesz meghívás alapján

a képviselőtestületi üléseken, beszámolót tart az éves munkájáról, meghívja a testület tagjait az óvodai rendezvényekre.

– a gazdasági együttműködés szabályait külön megegyezésben rögzítjük

Gyermekjóléti szolgálat, családsegítő- jelzőrendszeri tagként folyamatos együttműködés

Nevelési Tanácsadó - A gyermekek fejlesztésének iskolára alkalmasságának, iskolaérettségének elbírálásában szükség szerint közreműködő nevelési tanácsadóval az óvodavezető állapodik meg az együttműködés formáiban.

Egyház – biztosítjuk a helyet és az időt a szabad vallásgyakorlásra

Körzeti orvossal, gyermek fogászat – évente egyszer felméri a óvodások fizikai állóképességét, felméri az iskolába menő gyermekek szomatikus fejlettségét. Évi 1 alkalommal szűrővizsgálatot szervez.

Védőnő –Az óvodával rendszeres kapcsolatot tart.

Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat- Közös programok, rendezvények szervezése, részvéte az óvodás gyermekekkel.

Nemzeti illetve más óvodával való kapcsolattartás:

- kölcsönös tapasztalatcsere
- egymás programján való részvétel
- ünnepek megszervezése, részvétele
- kirándulás

Szlovák testvértelepülések (Muzsla, Brusno) intézményeivel (óvoda, iskola) való kapcsolattartás.

A szentkereszti nemzetiségi óvodával való kapcsolattartás: óvodalátogatás, bemutató foglalkozás megnézése, tapasztalatcsere.

Együttműködés az iskolával:

A köznevelési törvény értelmében: 72.§ (2) „A szülő gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat óvodát, iskolát, kollégiumot. „

Partnerünk: Szentendrei Általános Iskolák

Cél:

- A gyermekek érezzék jól magukat az iskolában;
- Az óvoda-iskola átmenet legyen zökkenőmentes.

Feladat:

- Iskolalátogatás a gyermekekkel;
- Együttműködés az iskola alsós tanítóival
- A kimenet mérése, az eredmények egyeztetése, a tapasztalatok beépítése a nevelőmunka tervezésébe és gyakorlatába;

Az együttműködés formái:

- A gyermekekkel közös és kölcsönös intézménylátogatás;
- Képzések, továbbképzések

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS

Tevékenységformák- A fejlesztés tartalma

A nevelés eszközei: a játék és tanulási tevékenység

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermekkor első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenysége, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Cél:

- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között;
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására;
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játékre való igényét;

Feladat:

- A napirenden belül nyugodt légkört, helyet, időt, eszközöket és az élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk az elmélyült játék feltételeinek megteremtésére, a gyakorló játékhoz, a szimbólikus-szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz.
- Teremtsünk meg a lehetőségeket az egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagok biztosítására
- Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtsünk a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználásával hozzájárulunk a játék fejlesztéséhez
- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel

- A játék folyamatában tudatos jelenlétünk biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Értelmi képességet fejlesztünk (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését kielégítjük
- Lehetőséget adunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően tevékenységet biztosítunk
- A gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladat tudatát fejlesztjük
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerhetik

A tevékenység megszervezése

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréshez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekre, hiszen kitalált és erőltetett úgynevezett „játékos módszerekkel” nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység.

A gyermeki tevékenységet – különösen a játékban – nem szabad szűken értelmeznünk. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi manuális, vagy mozgásos kapcsolat tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során.

A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat. Minden gyermeki tevékenység – beleértve a játékot is - felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre. Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együttjátszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet felhívni. A nevelési folyamat szélességben és mélységben képes az óvoda a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesebbé válik. A tevékenységközpontú programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az

óvodapedagógusnak kell biztosítania. Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermek játékában. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvoda, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen a gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. Általában a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai nem kapnak kellő figyelmet. A legjobb esetben meghallgatják a felnőttek ezeket az élményeket, de nem számolnak a továbbiakban vele. A tevékenységközpontú óvodai nevelés nemcsak feltételezi, hanem el is várja az óvodapedagógus ilyen irányú figyelmét, érzékeny reagáló készségét. Ilyen pedagógiai alaphelyzetben már valóban nem lesz mesterkélt és erőltetett a gyermekek képességeire építve, azt alapul véve fejleszteni az egyént éppúgy, mint a csoportot.

A játék tehát, mint az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége, olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermekek fejlesztése érdekében. Legfőbb célkitűzéseinket szem előtt tartva olyan tulajdonságok fejlődhetnek ki a gyermekben a játék folyamatában, ami később a társadalomba való beilleszkedését nagymértékben elősegítheti.

Gondoljunk például a társakkal való együtt játszás kialakulására, vagy a játékon belüli önállóságra, a másik gyermek játékának tiszteletben tartására, a kezdeményező-készség kibontakoztatásának lehetőségeire, vagy olyan tulajdonságok szükségességére, mint a mások mozgósításának képessége vagy az alá-fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítására egy-egy játékszituációban. Beszélhetünk azokról a nagyon is demokratikusan, a gyermekközösség elfogadott belső törvényszerűségei szerint kialakított játékon belüli szereposztásokról is, melyek a szerepjátékot a társadalmi gyakorlatban tapasztalható szituációk előzményeivé avatják.

A játék a tanulás legfontosabb tere

A játék a legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz az óvoda gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik.

Óvodánkban a tanulás alapvetően életszerű és érzelmi megközelítésű, egyéni tapasztalatszerzésen, élménygyűjtésen alapul. Szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, rengeteg mozgáslehetőséggel valósul meg, segítve önkifejezésük, tudásvágyuk, és személyiségük természetes fejlődését.

Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy az érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel, érzelmi motivációkkal.

Hagyjuk kibontakozni a különleges kívánságokat, pl. különleges őss és egyéb állatok, növények, bolygók és az űr érdekességeinek magyarázatával, kép nézegetéssel, beszélgetésekkel és ezek feldolgozásával, mozgással, vizuális tevékenységgel, történetekkel, kommunikációs játékokkal.

Helyt adunk tehát a gyermeki megismerésben a világ felfedezésére, kíváncsiságuk, közlésvágyuk kielégítésére a tervezett hagyományos anyagon túl is.

Ötéves korig a tanulás kötetlen formában történik. Kivétel ez alól a testnevelés, a sport, valamint azok a programok, amelyeken az egész csoport részt vesz: kirándulás, színház, vásárlás.

A kötetlenség egyéni vagy mikrocsoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez. A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik.

Minden hónap más és más témakör körül forog: évszak, közlekedés, testünk, ünnepek.

Öt éves kortól a kötelező foglalkozásokat a délelőtti folyamán szervezzük. Az óvodapedagógus az egy hétre tervezett keretanyagot a saját döntése alapján osztja be a hét napjaira, melyben minden terület komplexen szerepel. Az adott napon a témakörök feldolgozásával mindig más tartalom kap nagyobb hangsúlyt.

A fejlődés várható eredményei

- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.
- A barkácsoláskor létrehozott eszközt felhasználják játékukban és a dramatizáláshoz. Konstruáló játékokból bonyolultabb alkotásokat készítenek.
- Játékhelyzetekben újraalkotja a felnőttek tevékenységét
- Kedves játékszereit is át tudja adni.
- Szívesen bábozik, dramatizál.
- Szívesen vesz részt a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi: vereségit, győzelmeit elfogadja.

Társas, közösségi tevékenység

Cél

- Tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.
- A kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztése .
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladat

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapokat biztosítsunk a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Egymás közötti bizalom kiépítésére törekszünk. (óvónő-gyermek, gyermek-gyermek között)
- A gyermekcsoportokban az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességét kialakítjuk és gyakoroltatjuk.

A tevékenység megszervezése

A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambíciójukat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Az élet is ilyen.

Bizonyos korlátok között kiélhetjük magunkat, azaz nekünk éppen úgy szükséges alkalmazkodunk másokhoz, ahogyan mások is alkalmazkodnak hozzánk. A célunk az, hogy az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségünkben kihozni, ezzel is gazdagítva a közösséget.

A gyermekek egymás közötti és a felnőttekkel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre kell építenünk.

Az óvodánk nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítjuk a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára (szülő, óvodapedagógus) megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége van a nevelő munkában a szülőktől érkező információkra, javaslatokra, mint fordítva. Az óvoda nyitottsága, hagyományok teremtésével, nyilvános közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

A fejlődés várható eredménye

- Az eddig kialakult óvodai szokások a gyermekek igényévé válnak.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók után.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és a társaik közlését, kérdését.
- Ébrenedik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység.
- Érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvónő kérését, útmutatását.
- Felfogják alapvető metakommunikatív jelzéseit (elismerés, nem tetszés, öröm, biztatás, szomorúság).
- Spontán alakuló kiscsoportokban képesek együttműködni egy-egy tevékenység, feladat elvégzésében, elfogadják a tennivalótól függő alá-, fölé- és mellérendelési viszonyokat.

1. Művészeti tevékenységek

Mese –vers

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese- képi és konkrét formában- tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal elvezet a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotban eleven, belső világot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Óvodánkban egyaránt helye van a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek.

Cél

- Örömmel hallgassanak népi és klasszikus, értékes modern mesét, verset, elbeszéléseket.
- Alakuljon irodalmi érdeklődésük és fejlődjön ízlésviláguk.
- Szorongásaik, félelmeik oldódnak.
- Irodalmi tapasztalataikat alkalmazzák konfliktusaik megoldására, indulataik kezelésére
- Örömmel vegyenek részt mesék versek felidőzésében, újraalkotásában, dramatizálásban, bábozásban
- Gondosan bánjanak a könyvekkel.

Feladat:

- Oldott légkört és együttlétet biztosítunk
- Mesesarkot alakítunk
- Megragadjuk azokat az alkalmakat, amikor a gyermekek mesélhetnek, verselhetnek.
- Spontán és kótetlen kezdeményezésekkel szervezzük irodalmi tevékenységeinket.
- Könyvvel és anélkül mesélünk, verselünk, gesztusainkkal, mimikánkkal, a szöveg hangsúlyozásával életszerűvé, élvezetessé tesszük a közölteket.
- Az irodalmi anyagot gyakran ismételtetjük, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérvé.
- Kezdeményezzük, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek.

A tevékenység megszervezése

Nem szükséges foglalkozási kereteken belül maradni, hiszen mesélni minden nap szükséges az óvodában. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A lényeg csupán az, hogy minden nap meséljünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután. Teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg- és mesemondásához.

Segítsük elő, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre legyünk tekintettel. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

A vers-mese témakör elvi tartalma:

- A 3-4 évesek anyaga:

Népi mondókákból, rigmusokból, ritmikus zenei hatású, játékos versekből álljon össze. Olyan meséket válasszon az óvónő, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

Fontos ebben az életkorban a testi közelség.

A fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában (ölbeli játékok!)

➤ A 4-5 évesek anyag:

Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát.

Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

A mesék már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus – realiztikus mesék. Az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit.

Rögtönözzenek bábjátékot.

➤ Az 5-6-7 éves kor anyaga:

A mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus – realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.

A gyerekek a meseregényeket is szívesen hallgatják.

A fejlődés várható eredményei

- Játék közben oda illő szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Tudnak 8-10-12 mondókát, 6-8 verset.
- Szeretik a tréfás és tündérmeséket.
- Pihenés előtt szívesen hallgatnak folytatásos mesét.
- A kedvelt mesehőseikkel megtörtént dolgokat beleviszik játékukba. Meséket dramatizálnak, báboznak, lerajzolnak egy-egy meserészletet.

Ének-zene, énekes játék

Óvodánkban a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzé szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és a zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál óvodapedagógusaink figyelembe veszik a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Cél

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenéléseken keresztül.

Feladat:

- A zenei fejlődéshez alapvető feladat a gátlások feloldása.
- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Fontos, hogy a gyerekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. A megfelelő légkör biztosítja az érzelmi motiváltságot.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A tevékenység megszervezése

Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. Programunkba építjük a táncpedagógus meghívását az ének foglalkozásra, melyet előzőleg a szülői értekezleten megbeszéltünk, írásban nyilatkoztak róla a szülők.

A fejlődés várható eredményei

- Élvezettel hallgat zenét.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni
- Tud társaival térformákat alakítani.
- A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Tud élvezettel irányítás nélkül néhány dalos játékot.
- Felismeri a halk-hangost, és tud halkan, hangosan énekelni, beszélni.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kísélni.

Vizuális tevékenységek

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének óvodánkban. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Óvodapedagógusaink egész nap folyamán teret és lehetőséget biztosítanak az alkotás igényére, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek teszik vonzóvá gyermekeink számára (fejlettséghez és képességeikhez igazodva) a képi- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-és rendezőképesség alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Cél

- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A vizuális percepció fejlesztése.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességeinek fejlesztés (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása

Feladat

- Spontán ábrázolás támogatása, kötetlen kezdeményezések szervezése;
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési, tanulási lehetőségek, élmények biztosítása;
- Feltételek folyamatos biztosítása: / hely, idő, eszközök, /
- Esztétikus környezet biztosítása;

- Megismertetni a gyermekeket a különböző anyagok, a rajzolás, mintázás és a kézi munka technikai alapelemeivel és eljárásaival
- Eszközhasználat megtanítása;
- Kézművesek meghívása, munkájuk bemutatása.
- Műalkotások megismertetése.

A tevékenységek megszervezése:

Állandó helyet biztosítunk az ábrázolás azon eszközeinek, amelyeket a gyermekek a nap folyamán bármikor balesetmentesen használhatnak. Rendszeresen és szívesen végzünk a gyermekek előtt, vagy velük együtt ábrázoló-tevékenységet. Játékidőben elsősorban kiegészítő eszközök készítésére ösztönzünk, de támogatjuk a játékból kihúzódó gyermekek ábrázolótevékenységét is.

Kötetlen foglalkozáson mikroszoptos forma keretében ajánlunk a gyermekeknek ábrázoló-feladatokat. A kezdeményezés általában az anyagok és eszközök előkészítésével kezdődik, amelybe bevonjuk a nem játszó gyermekeket is, ezzel motiválva. Arra törekszünk, hogy kis csoportban minden gyermeknek megfelelő eszköz és óvónői figyelem, idő és hely jusson. A szennyeződéssel járó tevékenységek előtt a gyermekek ruhájának megkímélésére festő-ruhát vesznek. Minden tevékenységet dicsérünk, az elakadókat buzdítjuk, ha a gyermek kéri, tevékenyen segítjük. Új technikákat megtanítunk, gyakorlunk. Sokféle tapintással szerezhető tapasztalatot adunk.

A gyermekek alkotásait megjelöljük, ellátjuk dátummal is.

Az elkészült műveket kiállítjuk, a gyermekekkel saját dobozukba helyezük el, és a szülők részére összegyűjtjük, akik figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermeke munkáit csak önmagához hasonlítsa..

Sokféle anyaggal és eszközzel dolgozunk: rajzolunk, festünk, agyagozunk, ragasztunk, nyirkálunk a papírból és textilből, varrogatunk merkelőtűvel papíron és textilen. Alkotunk a természetben található anyagokból, falevélből, tojáshéjból, fakéregből, kavicsokból, s minden olyan anyagból, amelyet tudásunk és fantáziánk szerint alkalmazni lehet és tudunk. A nevelési területek komplexitására törekszünk, a természetben talált és gyűjtögetett anyagok felhasználásával hozunk létre alkotásokat, s általában arra nevelünk, hogy a gyermekek meglássák, hogy miből mit lehet létrehozni, mi mire hasonlít, miben mit lehet meglátni, vagy beelátni. A gyermekek fantáziáját, egyéni kifejezőképességét fejlesztjük, az általunk elképzelt konkrét produktum nem korlátozhatja a gyermekek egyéni teljesítményét és fantáziáját. A vizuális nevelés eszközei mindig elérhető, konkrét helyen vannak a csoportszobában. Ezek elsősorban a zsírkréta, a ceruza, a rajzlap vagy más papírok, az olló, és a ragasztó. A gyermekek szabadidőben mindezt választhatják, dolgozhatnak vele. Hetente legalább egy- két alkalommal néhány perces „ábrázolás-figyelő tevékenységet folytatunk, amikor értő odafigyeléssel a játékidőben firkálgató és rajzolgató gyermekek produktumait elemezzük. Hetente egy alkalommal kitüntetett szerepe van a vizuális nevelésnek, ezek az úgynevezett kezdeményezési alkalmak. A teremrendezés, az asztalok, összetolása jelzi a gyerekek számára, hogy most érdekes manipulatív tevékenység következik. Ennek során először sok-sok agyagozási, sarazási tevékenységet biztosítunk, mert ez az anyag ősi, s sok-sok generáción keresztül átörökített. Az eszközök megválasztásánál a természetes anyagokat részesítjük előnyben, ezért kerüljük a mesterséges, rideg vegyi anyagokat. Amikor festünk, a gyermekek finommotorika fejlettségének megfelelően, nagyobb méretű eszközt adunk a kezükbe, ezek például a 8-10-es számú ecsetek. Az alkalmazott temperafestékeket előre kikeverjük, úgynevezett „lágú tejföl” sűrűsége, s néha játszunk színkeverési játékokat is. Folyamatosan szóban kiemeljük az eszközök tulajdonságait, plaszticitását, s ezzel a szókincsüket, verbális kifejezőképességeiket formáljuk.

Énekelgetünk, ritmizálunk, skandálunk és mondókázgatunk az alkotó tevékenység közben, mert ez a komplexitás alapja, s a jó, oldott légkör kifejezője. Minden kezdeményezést dicsérünk a gyermekek előtt, egyénileg az őszinte javító szándékú kritika segítségével fejlesztjük a gyermeket. Alkalmat adunk a társak alkotásának megnézésére, a produktumok egymás közötti megbeszélésére.

A fejlődés elvárt eredménye:

Megvalósulását megfigyeléssel mérjük minden korcsoportban:

- Örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol;
- Képzőművészetben kifejezi élményeit;
- Képes a téralakításra- térbeli viszonyokat felismeri;
- Változatos technikákat ismer, és alkalmaz;
- Képes közös ábrázoló tevékenységre;
- Felismerhető részjegyekkel ábrázol embert;
- Változatosan használja a színeket, amelyeket meg is nevez;
- Létrehoz kiegészítő játékeszközöket;
- Díszítómunkát végez;
- Szívesen nézeget népi és műalkotásokat.

3. Mozgás

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és a testi képességeit mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelésünk minden napján biztosítjuk. (az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve)

Mindennapi testnevelés

Cél

- Motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, izületi mozgékonyaság és hajlékonyság.
- Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás;
- Ismerjék meg a gimnasztikát, néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat;

- Mozgásuk legyen összerendezettebb, biztonságosabb, fejlődjön tér- és időbeli tájékozottságuk.

Feladat

- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket.
- Segítsük elő a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

A tevékenység megszervezése

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán, tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra.

Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A gyermekek napirendjét úgy célszerű összeállítani, hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést és lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülésel együtt járó tevékenységeket. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.

A természet erőivel – napfény, levegő, víz – történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltételei biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mindennapi testnevelés hatásának maximális kifejtéséhez szükségesek olyan objektív és szubjektív feltételek, melyek lehetőség szerint valamennyi óvodában megvalósíthatók, és amelyek megsokszorozzák az egyébként elérhető eredményeket.

A mindennapi testnevelés objektív feltételei:

Elsősorban a megfelelő hely biztosításáról kell szólni. Mivel a foglalkozásokat döntő mértékben a szabadban valósítjuk meg, ezért célszerű füves területen különböző pályákat kialakítani. Ehhez

csupán mozgatható kis kapuk szükségesek. A füves, sík és dombos terület mellett feltétlenül szükséges az aszfaltos, kavicsos terület. A fák között érintő magasságban kifeszített kötélen függhetnek a gyerekek. Az udvar különböző részein – különösebb megmunkálás nélkül – lefektetett és lazán rögzített farönkök kiválóan alkalmasak az egyensúlyérzék fejlesztésére.

Hosszabb sétát, sőt túrát tehetünk a gyerekekkel a szabadban.

Minden, ami az óvoda udvarán található (fák, bokrok, játékeszközök, stb.) felhasználható a mindennapi testnevelés feladatainak megvalósításához. Ugyanez mondható el az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésre is. Mindenkor nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek, megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget.

A mindennapos testnevelés szubjektív feltételei:

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi testnevelés eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy az óvodapedagógus minden megnyilvánulásán tükröződjön az, hogy szívesen mozog együtt a gyermekekkel és örül a gyermekek mozgásban elért sikereinek.

A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járás, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok képezik. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyermekek képesek elvégezni, a mindennapi testnevelés keretébe beépíthető.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy a mindennapi testnevelés 20-30 perce alatt testnevelés foglalkozást tart vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával, esetleg testnevelési játékokkal tölti ki az időt.

A fejlődés várható eredményei

- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon;
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni;
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat;
- Tud ütemtartással járni;
- Tud helyben labdát vezetni;
- Tud egykezes felső dobással célba dobni;
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre
- Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban;
- Tud néhány mozgásos játékot, (futó, fogó játék) irányítás nélkül játszani;
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.

4. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak-, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Külső világ Tevékeny megismerése

Cél

- A gyermekek ismerjék meg, szerezzenek tapasztalatokat, közvetlen és tágabb környezetükről, emberekről, növényekről, állatokról, természeti jelenségekről.
- Alapvető összefüggéseket ismerjenek fel.
- A természet megóvása váljék igényükké.

Feladat:

- Olyan feltételeket teremtünk meg, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekszünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítunk minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Biztosítjuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert működjék, lehetőségeinkhez mérten próbálkozunk kisállatok tartásával is.
- A természet iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása, elmélyítése.
- A gyermek rávezetése a természetben végbemenő egyszerű változások okaira.
- A megismerési tevékenységhez biztosítjuk a feltételeket spontán vagy szervezett formában (téma, hely, idő, eszköz)
- A gyermek meg lévő ismereteire alapozva, lehetőséget adunk, hogy az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játék, egyszerű kísérlet alkalmával minél több érzékszerv bevonásával tapasztalhasson.
- Gyermek közelbe hozzuk, segítjük a szervezett, és spontán szerzett tapasztalatok feldolgozását.

- Az óvodapedagógus segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A tevékenység megszervezése

Ez a komplex foglalkozás, mint elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető. Nem vagyunk hívei a szétszabdalt, szeletelt foglalkozásoknak, mert azok nem képesek az életben megmutatkozó sokszínűség mellett az összefüggések feltárására. Az óvodai foglalkozások rendszerének hagyományos felosztása az iskolától átvett valóságot modellezi és így már az óvodában megkezdődik a világról a gyermek felé áradó észlelések, tapasztalatok, ismeretek szétaprózódása, ezért okoz nehézséget az összefüggések meglátása és megértése a gyermek számára.

A tevékenységközpontú programunk célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások a faluban, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermeknek. A komplex foglalkozás tehát csak átvitt értelemben nevezhető valódi foglalkozásnak. Inkább komplex tapasztalatszerzési lehetőségről van szó. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel lehet és fel kell készítenünk a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvehető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe. A természet – társadalom – ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege a kisgyermek szintjén már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.

Ez a komplex foglalkozás hagyományos értelemben nem is nevezhető foglalkozásnak, hiszen játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók az itt jelentkező feladatok.

Az általunk nevelt gyerekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Fontos a napi életet átható, tudatos természetszeretetre nevelés.

Törekedjünk arra, hogy a gyerekeket olyan hatások érhék, amelyek környezetünk felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik.

Hívjuk fel a figyelmet, hogy a természet látszólagos nyugalma mögött folyamatos változás rejlik. Végezzenek egyszerű kísérleteket.

Figyeljenek a gyerekek közvetlen környezetük tisztaságára, ne szemeteljenek az óvodában
Az általunk nevelt gyerekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.
Fontos a napi életet átható, tudatos természetszeretetre nevelés.

Az udvaron lehetőséget kell biztosítani a gyerekeknek, hogy részt vehessenek a kert gondozásában (levélsöprés, locsolás, hólapátolás, stb.).

Kirándulások alkalmával fel kell hívni a gyerekek figyelmét, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma, ne szemeteljenek, ne hangoskodjanak, ne törjenek le ágakat, ne szedjék le a védett vadvirágokat.

Ebben a felnőtteknek kell példát mutatni.

Felhívjuk a figyelmet a környezetszennyezés romboló hatására, megbeszéljük hogy lehetne ezt megelőzni, helyrehozni.

Figyeljenek a gyerekek közvetlen környezetük tisztaságára, ne szemeteljenek az óvodában.

A fejlődés várható eredménye

- Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, felismerik a napszakokat, különbséget tesznek az évszakok között, megfigyelik az évszakok és élőlények egymásra gyakorolt hatását, az általuk ismert állatokat különböző szempontok szerint csoportosítják, ismereteik kibővülnek az ember munkájáról. Önállóan és esztétikusan elvégzik a naposi feladatokat.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (bölcsőde, iskola, orvosi rendelő, posta) rendeltetését.
- Felismerik a napszakokat. Különbséget tudnak tenni az évszakok között.

Matematika tartalmú elemek

Cél:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

Feladat:

- Sokféle tevékenység lehetőségének a biztosítása a tapasztalatszerzésre
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az óvodánkban a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások

A tevékenység megszervezése

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásunk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez nem jelenti természetesen az, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósulna meg

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelésünk építhet ezekre a korai tapasztalatokra még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. Az óvodáskort jellemző fejlődésbeli egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

- Az első szint: bevezetés a matematikába – általában a gyermek 5. életévéig tart.
Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7 életévben.
Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzettetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
Eligazodás a gyakorlati életben a tevékeny élet megkedveltetése.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetése rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmas

adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük, a spontán tanultakat rögzítsük.

Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportban az óvodapedagógus által irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel foglalkozásokon, az óvodapedagógus dönti el.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők.

Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Az óvodapedagógusaink feladata, hogy olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítsunk, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben tesszük lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

- A komplex matematika foglalkozásokon vagy kötetlen kezdeményezéseken minden esetben a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire támaszkodunk. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve valósítjuk meg.

A fejlődés várható eredményei

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról szabadon elmondják saját gondolataikat.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, mennyiségeket összemérnek, tárgyakat számolnak legalább tízig.
- Tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál, térben ismerik a jobb és bal irányokat, értik és követik az irányokat

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermeki munka jellegű tevékenysége:

- Önként végzett aktív tevékenység
- Tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik fajtája

Cél:

- Tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát;
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- Tanulják meg az egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

Feladat:

- Minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítjuk, bővítjük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítunk olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adunk lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Az óvodapedagógus tudatos pedagógiai szervezésével, a gyermekekkel való együttműködéssel fejleszti a konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejleszthető értékeit.
- Sok dicsérrettel és buzdítással növeljük a gyermekek aktivitását.
- Arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

A tevékenységek megszervezése.

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő hatást. Itt is érvényes, amit a tevékenységről általánosságban elmondunk: alapvető körülmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégeznek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. A gyermek éppúgy élvezi a munkatevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen. Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időközönkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni. Azt felesleges meghatározni, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 7 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan oly módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

A munkára nevelés általános értelemben magába foglalja a termelést, a gazdálkodást is, azaz a valódi értékteremtő képességek fejlesztését. Nekünk az óvodában ennél kevesebbel kell megelégednünk, azonban ez nem jelenti azt, hogy ne tudnánk megismertetni a gyerekeket a munka társadalmi értékével. Vegyük például azt, amikor a gyerekeink a szülők segítségével papírt gyűjtenek és a pénzből kirándulni vagy fagyaltozni visszük az óvodásainkat. Óvodában a gyermekek névnapjukon süteménnyel, szörppel vendégelik meg társaikat. A gyerekek képesek felfogni, hogy munkájuk eredményeként kirándulni mehetnek, játékot, meséskönyvet vásárolhatnak. Ez értékteremtés, ami alatt itt anyagi értéket értünk, de felfogásunkban az érték nemcsak materiális, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai, stb. értéket egyaránt jelent. Véleményünk szerint a kerti munka az a terület, ahol ez az értékteremtő képesség még tisztábban megmutatható.

Fontosnak tartjuk tehát az óvodában az élősarok kialakítását és kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának. Tavasztól őszig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismeretet szereznek a gyermekek. Óvodai kert alatt valódi kertet értünk, ahol a zöldségek és a virágok mellett gyümölcsfák is vannak. Ilyen kertből a termést akár értékesíteni is lehet, de amennyiben az óvoda maga használja fel a termést, a gyerekek megérezhetik, megérthetik annak valódi értékét. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendőmennyiségben és megfelelő minőségben legyen a gyermekcsoport felszerelve a szükséges eszközökkel, szerszámokkal és azok bármikor hozzáférhető módon, szabadon, s gyermekek rendelkezésére álljanak

A fejlődés várható eredménye

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- A tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében segítkezik, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.

- Részt vesz a kerti munkákban.
- Az étkezőasztalt pontosan és esztétikusan megteríti.
- Étkezés után segít az evőeszközök elrakodásában.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja:

- az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építsen a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- Testi érettség:

A testileg egészség fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- Lelki érettség:

Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél megjelenik az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyeket a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Szociális érettség:

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Feladattudata alakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az öt éves kortól (2014.09.01.után a hároméves kortól) kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

4. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermeke esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

Cél:

- A súlyosan akadályozott beszédfejlődésű gyermekek elfogadtatása a csoportba járó gyerekekkel. Az óvodai csoport mindennapi életébe, a közösség munkájába történő bevonásuk. A beszédben akadályozott gyerekek képesek legyenek valamilyen módon megértetni önmagukat, a szakemberek segítségével az expresszív beszédük fejlesztése. A beszédbeli akadályozottságuk ellenére képesek legyenek az iskolához szükséges képességek elsajátítására.

- A testi, érzékszervi sérült gyerekek másságának elfogadtatása az óvodai közösséggel. A sérülésükből adódó hátrányok kompenzálása más területeken. A helyi szakemberek segítségével az iskolára való felkészítésük.
- A hyperaktív gyermekek magatartásproblémáiból adódó konfliktusok kezelése, elfogadtatása a gyermekközösséggel. Az óvodai magatartási normák megtanítása, iskolára való felkészítésük.

Feladat:

- A súlyosan akadályozott beszédfejlődésű gyerekek logopédiai terápia során történő megsegítése, beszédértésük illetve expresszív beszédük fejlesztése arra a szintre, hogy képesek legyenek a beszéddel kommunikálni. A beszédhangjaik tisztítása, iskolára történő felkészítésük.
- A testi, érzékszervi sérült gyerekek szakember segítségével, sérülés specifikumának megfelelően történő fejlesztése, illetve a kognitív funkcióinak óvodai közösségben sajátos módszerekkel történő előremozdítása.
- A hyperaktív gyerekek figyelmének, kitartásának fejlesztése szakemberek bevonásával. A sajátos igények figyelembevételével az iskolára történő felkészítésük.

A tevékenység megszervezése

- A súlyosan akadályozott beszédfejlődésű gyerekek egyéni terápiás órán vesznek részt, mely heti 2-3 alkalommal terhelhetőségüktől függően 20-45 percig tart. A terápia fő feladata a beszéd indítása, grammatikai rendszer kialakítása, szókincs bővítése, valamint a kifejező beszéd fejlesztése és a beszédhangok tisztítása.

- A testi, érzékszervi sérült gyerekek sérülésspecifikumuknak megfelelően heti 2-3 alkalommal speciális egyéni terápiában részesülnek, melyek időtartama függ a gyerek életkorától és terhelhetőségétől.
- A hyperaktív gyerekek súlyosságától függően heti 2 alkalommal egyéni illetve kiscsoportos terápián vesznek részt, mely elsősorban a figyelem fejlesztésére, valamint a hiányos vagy sérült funkciók korrigálására irányul.

A fejlődés várható eredményei:

- A sérülés specifikumától, ennek mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik a fejlődés üteme, valamint az eredményesség. Az optimális az lenne, ha minden gyermeket fel tudnánk készíteni az iskolára úgy, hogy fejlesztőpedagógus illetve szakember segítségével.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

Érvényességi nyilatkozat, rendelkezések:

A HOP 2015. augusztus 31-ig érvényes.

Az óvoda nevelőtestülete 2012. novemberében felülvizsgálatot tart és ennek eredményeképpen módosítja az életbe lépő 2011. évi CXCV. tv. és 20/2012.évi EMMI rendeletnek megfelelően.

Időközben is felülvizsgálat történik, ha a fenntartó önkormányzat vagy a nevelőtestület, Szülői Munkaközösség tagjainak legalább a fele javasolja.

A pedagógiai program módosításának indokai:

- 1) A végrehajtás során tapasztalt nagyfokú hiányosság.
- 2) Rosszul felmért lehetőségek.
- 3) Az óvoda környezetében beállt nagyfokú, gyökeres változások.

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.

A módosításokra vonatkozó javaslatokat tehet írásban a nevelőtestület legalább 1/3 – a javaslat elfogadásának feltétele a nevelőtestület 50%+ 1 igenlő szavazata. Ennek alapján a HOP módosítás a megjelölt határidők között is megvalósítható. Amennyiben a változások a nevelési program fő folyamatait nem érintik, akkor a változás bevezetése a nevelőtestület kompetenciája.

Amennyiben a program 50%-ban történik módosítás, úgy a teljes programot felül kell vizsgálni.

Legitimációs záradék:

A Helyi Óvodai Programot ismerem és elfogadom, óvodai nevelőmunkámat a Pedagógiai Program alapján végzem:

Szűcs Lajosné .....
Óvodapedagógus

Káposztásné Nagy Aranka .....
Óvodapedagógus

Ferencsák Annamária .....
Óvodavezető

Záradék

A Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda nevelőtestülete 2017. január 31-i nevelőtestületi értekezletén 3 fő vett részt. A jelenlévők meghallgatták, majd döntési jogukkal élve .....%-os szavazatukkal elfogadták a Óvoda Pedagógiai Programját, melyet a hatályos jogszabályoknak megfelelően módosított az óvoda nevelőtestülete és vezetése.

Pilisszentlászló, 2017.....

Melléklet: Fábíán Éva: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Melléklet: Haladási terv szlovák nyelvből

A Szülői Munkaközösség a Pedagógiai Program módosítását megismerte, a változásokat..... elfogadta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pilisszentlászló, 2017. január 31.

ZÖLD ÓVODA nevelési program

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés – az érés – sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

Cél: a 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, amely magában foglalja az egészségnevelést (egészséges életmódra nevelés, testi nevelés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása), és a környezettudatos magatartásra nevelést (környezet védelméhez, megóvásához, fenntarthatóságához kapcsolódó szokások kialakítása).

Ez a cél a következő tevékenységrendszereken keresztül valósul meg:

- Játék- és tanulási tevékenység
- Társas- és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

Óvodánkban kiemelt területként kezeljük a környezeti nevelést. A környezet megismerése, megszerettetése és védelme hosszú folyamat. Az óvodai nevelés a családi nevelés mellett a legalkalmasabb arra, hogy megkezdődjön a környezethez való pozitív viszony alapozása, alakítása. Olyan viselkedésmintákat közvetítünk, amelyek elsősorban az érzelmeiken keresztül hatnak a gyermekekre. Céljaink megvalósulása érdekében változatos, játékos és motiváló tevékenységeket szervezünk. A természetszerető, környezetkímélő magatartás, a pozitív viszonyulás személyiségbe történő beépülését az óvoda csak a családok megnyerésével, a közös törekvések eredményeként valósíthatja meg.

A gyermek lényét az érdeklődés, a megismerési vágy hatja át, a világ felfedezése motiválja fejlődését. Érdekli minden jelenség, történés, tárgy..., amivel csak kapcsolatba kerül. A pozitív és negatív tapasztalatok élményei, az általuk keltett érzelmek ösztönzik az összefüggések keresésére. A viselkedésminták, attitűdök elsajátíthatósága közvetlen tapasztalatok útján történik –modellkövetéssel: ellesséssel, megfigyeléssel, utánzással.

Fontos a személyes példamutatás. A tanulási folyamatban meghatározó, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, melyet az életkori sajátosságaik biztosítanak számukra: a kíváncsiság, az érdeklődés, a motiváltság, a bizalom, a jókedv, a humor, az érzékek használata, a cselekedtetés, a találgatás lehetősége, a tévedés szabadsága, a felfedezés, a megtalálás, az alkotás, az együttműködés és a játék öröme.

Az óvodás korosztály nagyfokú érzelmi beállítottságára, nyitottságára alapozva juttatjuk őket olyan tapasztalatokhoz, ismeretekhez, melyek által megtanulják az élőlényeket tisztelni, a természet és az ember munkája révén létrehozott értékeket védeni, becsülni. Ennek egyik alapvető módja a közvetlen tapasztalatszerzés. Feladatunk, hogy a természet szépségeire rácsodálkoztassuk gyermekeinket.

Hisszük, hogy a mindennapjainkba becsempészett környezeti nevelés hosszú távon meghozza gyümölcsét, és sikerül megalapoznunk egy olyan környezetbarát generáció felnövekedését, amely felismeri felelősségét környezetete, ezáltal saját jövője alakításában.

Célunk

- Az élő és élettelen környezet megismertetése, a természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása.
- Sokrétű tevékenység biztosítása, melynek során átélik a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalakító munkájuk eredményét.
- Viselkedésükben jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek.
- Közvetlen tapasztalataikon, „érzelmi” kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez.
- A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot és viselkedés-kultúrát alapozunk.

Feladatunk

- Az életkori sajátosságoknak, a helyi adottságoknak megfelelő műveltségterületek kidolgozása, sokféle tevékenység és élmény biztosítása.

- A nevelési területek és tevékenységi formák komplexitásának biztosítása.
- Konkrét cselekvésbe ágyazott összefüggéseket felfedeztetni: ökológiai szemléletmód alapozása, miszerint minden mindennel összefügg a természetben.

Folyamatos környezetvédő programjaink

- belső és külső környezetünk esztétikájának tisztaságának megőrzése, fejlesztése
- komposztálás (talaj védelme)
- papírgyűjtés, mellyel hozzájárulunk a természeti kincseink (fák, víz mennyiségi) védelméhez
- takarékoskodunk az energiákkal (víz mennyiségi védelme –víztakarékos vízcsapok, öblítőtartályok, takarékoskodás az elektromos árammal)
- megismertetjük és gyakoroltatjuk a gyermekekkel
  - ✓ minden élő tiszteletét
  - ✓ az épített környezetesztétikájának megismertetését, szeretetét, tiszteletét.
- használt elemek gyűjtése
- „Dohányzás megelőzési program”

Konkrét céljaink

Az élő és élettelen természet szeretetének, tiszteletének és megóvásának elsajátítása az ökológiai szemléletű nevelés következtében; az egészséges életmód szokásainak, szabályainak rögzítése és igényé fejlesztése.

- A gyermeki személyiség minden irányú fejlődésének megalapozása,
- A biztonságos életvitel szokásainak kialakítása,
- A környezetkultúra szokásainak alakítása,
- A társadalmi és egyéni lét fenntartásához és gyakorlásához szükséges képességek kialakítása, fejlesztése,
- Szokások, hagyományok ápolása,
- Képességek kibontakoztatása, fejlesztése.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

Az óvodai környezeti nevelés áthatja az óvodai élet egészét. Elsősorban szokásokon, a hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül, és nem kampányjellegű. Itt alapozódnak meg a cselekvési és magatartási szokások, az emocionális viszonyok, valamint az elemi tapasztalatok a környezettel kapcsolatban.

Az a feladatunk, hogy gyermekeink figyelmét minden nevelési területen a környezet felé irányítsuk. Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése a világunk iránt, amely kedvező alapja lehet a környezettudatos életmódnak. A növény- és állatfajok tisztelete, megbecsülése, a szülőföld, a hazai táj, a lakóhely, az itt élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, szeretete és védelme vezet el a környezettel való pozitív viszony kialakításához. A gyermekek később egyértelműen és semmi mással össze nem tévesztett fogalomként értsék meg, mi a hazaszeretet.

Programunk összeállításánál arra törekedtünk, hogy olyan rendszeres tevékenységeink legyenek, melyek a szokások alakítását segítik elő, alkalmakhoz kötődnek, és ezek az élményszerűségét erősítik. Célunk egy környezetbarát, zöld óvoda megteremtése és működtetése.

Az óvodai környezeti nevelés feladata

- környezeti fogalmak tisztázása, ismeretszerzés, a gyermek fejlettségéhez mérten:
  - ✓ fajismeret;
  - ✓ ökológiai alapismeretek;
  - ✓ természet- és környezetismeret;
  - ✓ olyan képességek kialakítása, amelyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megértéséhez;
- természetszeretet és más élők tiszteletének kialakítása;
- alkalmazkodás a természeti és társadalmi környezetünkhöz; annak tudatosítása, hogy minden cselekedetünknek van következménye és utóhatása a természetben is; a természetvédelem megalapozása;
- szociális tanulás és mintakövetés alapján attitűdök alakítása;

- környezeti kultúra kialakítása, tudatformálás:
  - ✓ életmód, életvitel;
  - ✓ gondolkodásmód;
  - ✓ viselkedés;
  - ✓ természetvédelem;
  - ✓ értékrend alakítás;
  - ✓ a felelősségérzet kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve, természetes érdeklődésükre alapozva, olyan belső környezetet alakítottunk ki az óvodában, ahol a gyermekek növényekkel, állatokkal élhetnek együtt és ahol azok élete, fejlődése az ember gondoskodásán múlik.
- A természet érzelmi és értelmi megközelítése egyszerre történik, de a hangsúly általában az egyik oldalon van, és ez nem életkor függvénye. A kisgyermekek esetében természetesen az érzelmi oldalnak kell dominálnia. Legelőször az intellektuális érzelmekre kell hatnunk.
- Biztosítjuk a gyermekek számára a közvetlen tapasztalatszerzést, hiszen semmivel nem pótolhatók a szabadban tett séták, kirándulások.
- Biztosítjuk a pozitív érzelmi viszonyulások kiépülését úgy, hogy a negatív érzelmekhez kapcsolódó tapasztalatok is felhasználható ismeretként funkcionáljanak. Ezzel együtt vigyázunk arra, hogy a negatív érzélem hatására ne alakuljon ki félelem, rettegés a tárgyak, állatok, növények iránt.
- A gyermekek tenni akarását a környezeti nevelés szolgálatába állítjuk, melyek hatására kialakul egy életszemlélet, életvitel. Képet kapnak arról, hogy hogyan kell, hogyan jó élni.
- A természettel kapcsolatosan kialakult íratlan szabályokat a szokás szintjére emeljük (pl. nem bántjuk az állatok lakhelyét...).
- Minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek a természet szépségeit, hangulatait a gyakorlatban tapasztalják meg. A látottak, hallottak helyes irányítással

értéket jelentenek a gyermekeknek, és ez lesz az alapja a felnőttkorra kialakuló természetbarát magatartásnak, természetvédelemnek.

- Lehetővé tesszük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezeti nevelés megvalósulásának lehetőségei

A gyermekek számára kezdeményezett könnyed, vidám, játékos tevékenységek, melyeknek szervezése során olyan helyzeteket teremtünk, ahol a nevelés közben értelmezett környezetet - benne önmagát- a gyermek élményszerűen tapasztalja, megfigyeli, cselekvőjátékos részese.

Ez megvalósulhat

- csoportszobában;
- óvoda udvarán;
- sétákon;
- kirándulásokon;
- múzeumokban...

A tevékenységnek jellemzője kell, hogy legyen

- a személyes tapasztalás, vizsgálódás,
- a kötetlen szemlélődés és kötött szempontok alapján történő megfigyelés.

A tevékenységeknek tartalmaznia kell

- különbségekre, hasonlóságokra (összehasonlításokra), csoportosításokra irányuló kereséseket;
- ítéletalkotásokat, relációk feltárását;

- konkrét és absztrakt fogalmak megalkotását;
- kapcsolatok keresését.

A környezeti nevelés elemei, tudományos megismerési módszerei az óvodában

- *Szenzitív játékok*, melyek a gyermekek érzékszerveinek és személyiségének „érzékenyítésével” segítenek, hogy nyitottakká váljanak környezetünk és a kapcsolódó problémák iránt is.
- *Megfigyelések*
  - ✓ folyamatos, visszatérő (pl. évszakonkénti)
  - ✓ egyszeri (pl. csiga, hernyó)
- *Vizsgálatok*
(pl. nagyítóval apró élőlények keresése talajban, vízben)
- *Összehasonlítások*
(pl. lenyomatminták, virágszirmok, falevelek összehasonlítása különféle szempontok alapján)
- *Mérések*
(pl. különféle becsléseket igazolni -egyik edénybe több víz fér, mint a másikba)
- *Kísérletek*
(pl. fajsúlykísérletek, oldódási kísérletek);

Természeti környezet megismerése, védelme és megóvása

- Időjárási jelenségek évszakonkénti jellemzőinek megfigyelése
(szempontok: hőmérséklet, levegő vízháztartása, levegő mozgása...)
- Levegő, víz, talaj, és ezek védelme
(szempontok: szín, szag, súly, tisztaság...)
- Levegő, víz és talaj kapcsolata a növényekkel, állatokkal, emberekkel
- Elemi csillagászati és földrajzi ismeretek
(pl: a Föld formája, a Föld mozgásai, az évszakok váltakozásai, a Földgömb...)
- Állatvilág megfigyelése évszakonként más és más szempontok alapján
(pl: utódgondozás, évszakonkénti életmód, lakóhely-változtatás...)
- Az állatvilág néhány speciális jellemzője, az állatok viselkedése
(pl: kommunikáció az állatok között, az állatok vészjelei, az állatok szag- és illatjelei...)

- Állatvilág védelme
  - ✓ élőhelyeiket nem zavarjuk;
  - ✓ „nem szeretem” állatokat sem irtjuk, bántjuk;
  - ✓ állatok etetése (évszakonként eltérő)
- Növények megfigyelése, elemi növénytani ismeretek
  - (Pl: jellemző levélformák, virágok, termések, növényi társulások, gyógynövények, konyhakerti növények, gyümölcsök...)
- Növényvilág védelme, helyes viselkedés az erdőben, mezőkön, erdőben...
- Különleges állatok és növények (pl. védettek és kipusztultak)
- Növény- és később állatgondozás
- A természet nevezetes napjainak megünneplése

Időszakos ünnepek

- Márton napja november 11.
- Advent december
- Luca napja december 13.
- Karácsony december
- Újév január
- Farsang február
- Húsvét április

Jeles napok

- Állatok világnapja október 4.
- Víz világnapja március 22.
- Föld világnapja április 22.
- Madarak és fák napja május 18.
- Környezetvédelmi világnap június 5.

Pilisszentlászló, 2017.augusztus 24.

Készítette:

Bebiák Hedvig óvodavezető